

**STRATEGIA
ZRÓWNOWAŻONEGO
ROZWOJU GMINY
NOWA DĘBA**

NA LATA 2004-2013

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP.....	3
II.	WNIOSKI Z RAPORTÓW I SPOTKAŃ KOMITETU ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY NOWA DĘBA	9
1.	PROFIL SPOŁECZNO-GOSPODARCZY GMINY NOWA DĘBA	9
2.	BILANS STRATEGICZNY GMINY NOWA DĘBA	12
2.1.	Analiza SWOT – silne i słabe strony gminy, szanse i zagrożenia.....	12
2.2.	Obszary problemowe	14
2.3.	Analiza SWOT w obszarach problemowych	14
III.	WIZJA ROZWOJU GMINY NOWA DĘBA	20
IV.	PRIORYTETY ROZWOJU, CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	21
1.	OBSZAR GOSPODARCZY.....	22
2.	OBSZAR SPOŁECZNY	28
3.	OBSZAR EKOLOGICZNY.....	42
V.	MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII	48
1.	MONITOROWANIE	48
2.	EWALUACJA STRATEGII	49
VI.	OSOBY UCZESTNICZĄCE W PRACACH NAD STRATEGIĄ.....	51
1.	KOMITET ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPDARCZEGO GMINY NOWA DĘBA	51
2.	ZESPÓŁ ZADANIOWY	52
3.	OSOBY ZAPROSZONE DO WSPÓŁPRACY	52
4.	MODERATORZY	52
5.	SŁOWNIK SKRÓTÓW	53
VII.	KRONIKA STRATEGII	54
VIII.	ZAŁĄCZNIKI	55

I. WSTĘP

1. ZAŁOŻENIA DO PRAC NAD STRATEGIĄ

Strategia staje się dziś w rękach władz samorządowych dokumentem, który kierunkuje ich działania w rozwiązywaniu problemów mieszkańców gminy. Z drugiej strony wskazuje na możliwości współpracy różnych partnerów życia gminnego: władz gminnych, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, jednostek organizacyjnych i pomocniczych. Celem tej współpracy jest rozwój gminy. Rozwój, który przyniesie poprawę warunków życia mieszkańców. A to nie może być tylko i wyłącznie zadaniem gminy. Duży jest tutaj udział pracodawców, dających materialne podstawy egzystencji naszych rodzin. Nie bez znaczenia jest działalność organizacji pozarządowych, które wspierają gminę w realizacji jej ustawowych zadań

Strategia ma pomagać liderom lokalnym i wszystkim instytucjom działającym na terenie gminy:

- w sformułowaniu celów i kierunków rozwoju społecznego i gospodarczego
- skoordynowaniu i uporządkowaniu działań
- optymalnym wykorzystaniu ludzkich umiejętności, infrastruktury społecznej i technicznej
- zwiększeniu możliwości zdobywania środków zewnętrznych.

Poprzednia strategia, przyjęta w czerwcu 2000 r., była ukierunkowana na rozwój gospodarczy, co w tym czasie było niezwykle istotne dla władz, jak i ich lokalnych partnerów. Pewne podjęte działania w ramach tej strategii (m.in. współpraca władz z podmiotami gospodarczymi) zaowocowała stabilizacją sytuacji pracodawców w gminie, a tym samym zahamowaniem wzrostu bezrobocia.

Dzisiaj musimy wybiegać w przyszłość i dostrzegać te aspekty, które w tym czasie musiały czekać na swoją kolej – musimy dostrzec problemy społeczne, które nurtują nasze środowiska i zawrzeć propozycję ich rozwiązania w strategii. Dlatego efektem aktualizacji tamtej strategii jest powstanie Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Nowa Dęba. Jednym z celów aktualizacji strategii jest zwiększanie możliwości zdobycia środków zewnętrznych – środków z programów pomocowych Unii Europejskiej. Posiadanie strategii i wypływający z jej założeń Plan Rozwoju Lokalnego warunkują dziś ubieganie się o środki pomocowe. A po takie środki musimy sięgać, gdyż zasoby gminnej kasy są ograniczone.

Niniejsza strategia została wypracowana w procesie uspołecznionym. Pracował nad nią Komitet Rozwoju Społeczno-Gospodarczego, powołany przez Radę Miejską w Nowej Dębie. Pracowali w nim przedsiębiorcy, przedstawiciele instytucji z terenu gminy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, radni, pracownicy jednostek organizacyjnych gminy. Ich udział był o tyle ważny, że to również te osoby będą tę strategię realizować.

Nad całością prac nad strategią, w aspekcie metodologicznym i koncepcyjnym, czuwali moderatorzy.

Prace nad strategią rozpoczęły się od uchwały Rady Miejskiej, dotyczącej przystąpienia do aktualizacji Strategii Rozwoju Gospodarczego Gminy z 2000 r. Harmonogram prac nad strategią został przyjęty zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Nowa Dęba.

Strategia składa się z dwóch części. **Część pierwsza – diagnostyczna** – to Profil Społeczno-Gospodarczy Gminy Nowa Dęba. Profil gminy jest zestawieniem informacji o przeszłym i aktualnym stanie gminy w obszarach istotnych dla jej przyszłości.

Część druga – to właściwa strategia, zawiera rozstrzygnięcia strategiczne, na które składają się cele strategiczne, cele operacyjne (programy) i zadania w trzech obszarach rozwojowych: gospodarka, sprawy społeczne i ekologia. Należy dodać, że w ramach prac nad strategią w dużej mierze korzystano z opracowanej w 2000 r. strategii, z której przeniesiono do obecnej strategii wiele zadań w obszarze gospodarczym i ekologicznym, oczywiście po właściwej ich aktualizacji.

Do prac nad strategią prowadzone były równoległe prace nad Programem Rozwoju Lokalnego gminy. Zawarte zostały w nim, wynikające z przyjętych w strategii zadań, projekty działań gminy z uwzględnieniem reguł montażu finansowego, programowane szczegółowo na lata 2004-2006 i ogólnie na lata 2007-2013.

Dzięki tej strategii będziemy chcieli lepiej wykorzystać nasze mocne strony oraz pojawiające się w otoczeniu szanse.

Strategia została metodycznie opracowana w oparciu o wskazówki Programu Partnerstwa dla Samorządu Terytorialnego i Programu Rozwoju Instytucjonalnego, w następującym trybie:

1. Utworzenie Komitetu Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nowa Dęba.
2. Zapoznanie się z otoczeniem – ocena działalności gminy.
3. Określenie najważniejszych zagadnień i opracowanie wizji gminy.
4. Analiza wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań.
5. Opracowanie celów, programów i zadań.
6. Opracowanie strategii.
7. Realizacja strategii.
8. Monitorowanie strategii i jej aktualizacja.

Proces planowania strategicznego, którego podstawowym produktem jest strategia, ma charakter ciągły. Uchwalona strategia stanowi, jak wyżej wspomniano, podstawę do konstruowania Planu Rozwoju Lokalnego. Będzie też pomocna przy staraniach się o środki pomocowe. Ale najważniejsze jest to, że nasza gmina posłuży się tą strategią w budowaniu swej przyszłości. Ważne jest więc, aby była koncepcją i programem całej społeczności gminy, a jej realizacja faktycznie przyczyniła się do zapewnienia trwałego rozwoju miasta i gminy i istotnego podniesienia poziomu życia naszych mieszkańców.

Realizacji poszczególnych kroków dokonano w oparciu o:

- Profil Społeczno-Gospodarczy Gminy Nowa Dęba – ocena obecnej sytuacji gminy;
- Strategię Rozwoju Gospodarczego Gminy z 2000 r.;
- Analizę SWOT – określenie słabych i mocnych stron gminy, a także szans i zagrożeń wynikających z uwarunkowań zewnętrznych;
- Dyskusje na forum Komitetu Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nowa Dęba, które umożliwiały tworzenie realistycznych (wykonalnych) zamierzeń;
- Rezultaty prac grup zadaniowych, których wynikiem są konkretne zapisy zadań, programów i celów.

Wnioski z powyższych prac i analiz były podstawą ustalenia uwarunkowań rozwoju gospodarczego i społecznego Gminy Nowa Dęba, na bazie których Komitet Rozwoju Społeczno-Gospodarczego określił najważniejsze zagadnienia dotyczące przyszłości gminy (priorytety rozwoju).

Na podstawie ustalonych priorytetów zostały opracowane:

- **Cele strategiczne**
- **Cele operacyjne (programy)**
- **Zadania, które są konkretnymi działaniami i sposobami realizacji programów**

2. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE

Gminę Nowa Dęba tworzą miasto Nowa Dęba oraz wsie: Alfredówka z osiedlem Buda Stalowska, Chmielów, Cygany, Jadachy, Rozalin, Tarnowska Wola.

Miasto i gmina Nowa Dęba położona jest w południowo-wschodniej części kraju, na niepowtarzalnym obszarze polskiego Podkarpacia. Zlokalizowana jest w granicach Kotliny Sandomierskiej i posiada cechy charakterystyczne dla tego całego makroregionu. Kotlina ta pod względem geobotanicznym nosi nazwę Krainy Sandomierskiej. W jej lasach zachowały się drzewostany dębowe, bukowe i jodłowe, jako pozostałości Puszczy Sandomierskiej. Teren gminy znajduje się w zachodniej części makroregionu zwanego Kotliną Sandomierską, na obniżeniu Płaskowyżu Kolbuszowskiego. Blisko połowę gminy zajmują lasy. Wody to naturalizowane stawy hodowlane w Budzie Stalowskiej i cieki wodne - Trześniówka, Mokrzyszówka, Potok Dęba, Dąbrówka, należące do zlewni rzeki Wisła.

W województwie podkarpackim gmina leży w północnej jego części i należy do powiatu tarnobrzeskiego (wraz z gminami Baranów Sandomierski, Gorzyce i Grębów).

Gmina od północy graniczy z miastem Tarnobrzeg, od wschodu z gminą Grębów, od południa z gminą Majdan Królewski (powiat kolbuszowski) i od zachodu z miastem i gminą Baranów Sandomierski.

Powierzchnia miasta i gminy wynosi 143 km², w tym 16,7 km² zajmuje miasto i 126,3 km² - 6 wsi. Gminę zamieszkuje 19.236 mieszkańców, w tym w mieście 11.984 i we wsiach 7.252 osób.

Przez teren gminy przebiega droga krajowa międzyregionalna Nr 9 w ciągu komunikacyjnym Radom - Rzeszów oraz droga wojewódzka Nowa Dęba - Bojanów - Nisko. Przez teren gminy przebiegają także 3 drogi powiatowe. Zlokalizowane tu są linie kolejowe jednotorowe Ocice - Nowa Dęba - Rzeszów, Chmielów - Staszów - Kielce i Rozwadów - Chmielów - Dębica, a ponadto Linia Hutnicza Szerokotorowa.

Najbliższe większe ośrodki miejskie to Tarnobrzeg, Kolbuszowa, Sandomierz, Stalowa Wola, Rzeszów - stolica województwa.

Miasto Nowa Dęba zaliczane jest do ośrodków obsługi lokalnej (siedziba gminy) z zasadniczymi funkcjami: przemysłową, administracyjną-usługową, turystyczną i obsługi rolnictwa.

Każdego roku notowany jest przyrost liczby podmiotów gospodarczych, szczególnie w handlu i naprawach, przemyśle i budownictwie, natomiast jeśli chodzi o małe firmy to występuje tu stosunkowo duża płynność w ich uruchamianiu i likwidowaniu.

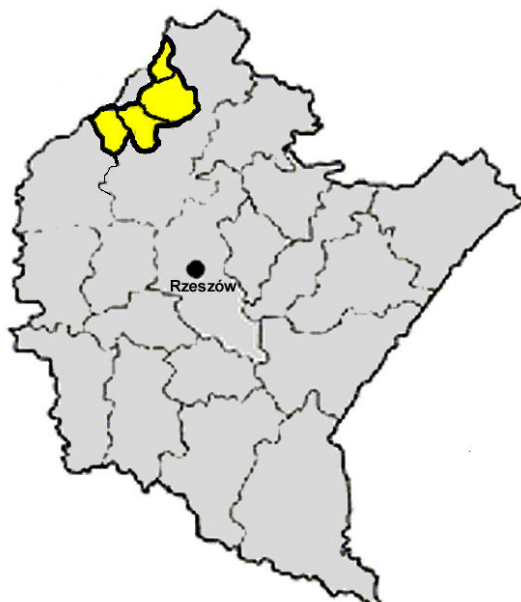
Na terenie gminy znajduje się kilka średniej wielkości zakładów przemysłowych, a największe z nich to - mające długą tradycję - Zakłady Metalowe „Dezamet” S.A. (zatrudnienie ponad 500 osób). W 1997 roku na terenie tych zakładów utworzono podstrefę Tarnobrzesckiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Wykorzystanie rolnicze gruntów jest słabe ze względu na dużą lesistość oraz na niską jakość gleb. Tak więc rolnictwo w gospodarce miasta i gminy nie odgrywa istotnej roli.

Na terenie miasta działa wiele związków i stowarzyszeń wspierających działalność oświatową, kulturalną, sportową, co świadczy o dużym zaangażowaniu mieszkańców w życie miasta i gminy.

**Województwo podkarpackie
na tle kraju**

**Powiat tarnobrzeski
na tle województwa
podkarpackiego**

**Gmina Nowa Dęba
na tle powiatu
tarnobrzeskiego**

II. WNIOSKI Z RAPORTÓW I SPOTKAŃ KOMITETU ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY NOWA DĘBA

1. PROFIL SPOŁECZNO-GOSPODARCZY GMINY NOWA DĘBA

Profil gminy jest zestawieniem informacji o przeszłym i aktualnym stanie gminy w obszarach istotnych dla jej przyszłości. Ma być pomocny członkom Komitetu Rozwoju Społeczno-Gospodarczego przy opracowywaniu Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Nowa Dęba, opartej o 3 elementy – gospodarkę, ekologię i sprawy społeczne.

Profil został sporządzony w okresie sierpień-wrzesień 2004. Do opracowania wykorzystano dane ze spisów powszechnego i rolnego, jakie odbyły się w maju 2002 r., znajdujące się w materiałach Urzędu Statystycznego w Rzeszowie. Korzystano także z materiałów znajdujących się w Urzędzie Miasta i Gminy Nowa Dęba i jednostkach organizacyjnych gminy oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnobrzegu. W Profilu wykorzystano także dane z Profilu Społeczno-Gospodarczego Powiatu Tarnobrzieskiego, opracowanego przez Grupę Doradczą BAS Stanisław Baska.

Uwagi i wnioski z Profilu:

LUDNOŚĆ

- Gmina Nowa Dęba ma dość wysoki wskaźnik gęstości zaludnienia, zaś jej miejscowości są dość duże.
- Saldo migracji jest ujemne. Ujemny jest też przyrost naturalny (w powiecie i województwie dodatni). Ta sytuacja ma miejsce w sytuacji, kiedy w wiek dojrzały wchodzi pokolenie wyższego demograficznego początku lat 80-tych.
- Zwiększa się liczba osób w wieku produkcyjnym, maleje liczba dzieci i młodzieży. Na 100 mężczyzn przypada 104 kobiety.
- Udział mieszkańców wsi w ogólnej populacji jest dość duży (38%), ale mniejszy niż w województwie (61%).

GOSPODARSTWA DOMOWE

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie jest niższa niż w powiecie i województwie. (Wynika to z wiejsko-miejskiego charakteru powiatu i województwa).

- Przyrost liczby zamieszkiwanych mieszkań jest stały, ale nie tak dynamiczny, jak przed rokiem 1998.

- Zmniejszanie się liczby oddawanych mieszkań do użytku. Nie buduje się mieszkań w budynkach wielomieszkaniowych, tylko w budownictwie indywidualnym.
- Udział gminy w ogólnej liczbie mieszkań jest dość wysoki w porównaniu z powiatem czy województwem.

GOSPODARKA

- Wzrasta liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy. Jednakże wskaźnik przedsiębiorczości wyższy jest na terenie powiatu i województwa.
- Zauważalny jest wzrost podmiotów z sektora obsługującego ludność - usługowo-handlowego. Zwiększa się liczba podmiotów przemysłowych.
- O poziomie zatrudnienia w gminie decydują firmy zatrudniające powyżej 9 osób (63% ogółu zatrudnionych). Firmy średnie i jedna duża skoncentrowane są na terenie Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Na terenie nowodębskiej podstrefy odnotowano wzrost zatrudnienia o 230 osób. Liczba ta winna zwiększyć się po uruchomieniu produkcji w Sanfarmie.
- Poprawia się kondycja ZM DEZAMET S.A., największego pracodawcy w gminie. Zakład stał się najbardziej prężną firmą w gronie przedsiębiorstw zbrojeniowych.
- Brak na terenie gminy organizacji z otoczenia biznesu „z tradycją”, które mogłyby wesprzeć rodzimych przedsiębiorców. Powoli taką rolę zaczyna odgrywać Centrum Wspierania Biznesu przy Stowarzyszeniu „Wsparcie”.

ROLNICTWO I LEŚNICTWO

- Gminne gleby cechuje ich niska jakość. Gospodarstwa rolne są rozdrobnione z przewagą małych gospodarstw o pow. od 1 do 5 ha. To może być wskazówką do podjęcia się produkcji upraw pracochłonnych, na małych obszarach (truskawka, malina).
- Wielkość statystycznego gospodarstwa jest o ponad połowę niższa niż w kraju.
- W gminie nie wyspecjalizował się żaden profil produkcji. Wysoki odsetek łąk (bliski gruntom ornym) powinien ukierunkowywać na hodowlę bydła. Jednakże większość łąk jest nieużytkowana.
- Lasy stanowią bogactwo naturalne gminy. Należy je promować poprzez tworzenie ścieżek edukacyjnych.

LOKALNY RYNEK PRACY

- Wzrasta liczba miejsc pracy w gminie, lecz wzrasta też liczba osób wchodzących w wiek produkcyjny.
- Wskaźnik liczby utrzymujących się z pracy na 1000 ludności wzrósł w stosunku do roku 1999 o 26% (wynosi 253).

- Mimo wzrostu miejsc pracy, liczba bezrobotnych jest jeszcze wysoka, ale obserwujemy tendencję zmniejszania się bezrobotnych rejestrowanych.
- Problemem jest liczba osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy (60%), co powoduje, że bezrobocie w tej grupie staje się sposobem na życie.
- Dominują bezrobotni z niskim wykształceniem. Wzrasta liczba osób poszukujących pracy z wyższym wykształceniem.
- Wśród bezrobotnych dominuje grupa osób młodych, w wieku od 18 do 34 lat (57,5%).

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

- Gmina posiada dobre połączenia drogowe.
- Wyposażenie mieszkańców gminy w instalacje sieciowe, poza kanalizacją, jest wystarczające.
- Ponieważ w jednym czasie nie można zabezpieczyć jednakowej dostępności do infrastruktury, należy wskazać te tereny, gdzie jej wykonanie sprzyjać będzie rozwojowi gospodarczemu.

OŚWIATA

- Wskaźnik osób z wykształceniem wyższym jest niższy niż w kraju.
- Zmniejsza się liczba uczniów w szkołach podstawowych. Będzie maleć liczba uczniów w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych.
- Baza oświata jest dobra, jednakże wymaga nakładów inwestycyjnych na remonty i modernizacje.

OPIEKA ZDROWOTNA

- Zwrócić należy uwagę na rolę szpitala jako zakładu pracy oraz ośrodka koncentrowania wiedzy i zasobów ludzkich.
- Opieka zdrowotna jest zabezpieczona na dobrym poziomie. Jednakże wskaźnik lekarzy i dentystów na 10 tys. mieszkańców jest niższy niż w kraju i województwie.
- W gminie mamy dobrą sieć aptek.

OPIEKA SPOŁECZNA

- W gminie z pomocy społecznej korzysta ok. 1500 rodzin (30% ogółu rodzin). Żywionych ze środków publicznych jest 650 dzieci (16%).
- 17% ogółu społeczności lokalnej to osoby niepełnosprawne.
- Przeciwdziałanie patologiom społecznym, wykluczeniu społecznemu wymaga zaangażowania nie tylko jednostek instytucjonalnych, ale także organizacji pozarządowych, jednostek pomocniczych.

- Należy przygotować się na zmienioną formułę finansowania Domu Pomocy Społecznej. Z jednej strony jest to wyzwanie dla władz gminy, a z drugiej strony dla dyrekcji tej placówki i władz powiatu.

KULTURA

- Mamy dobrą bazę instytucjonalną dla rozwoju kultury w mieście. Brak placówek kultury w sołectwach oraz pobudzania tam aktywności kulturalnej przez animatorów kultury.
- Należy wspierać działania organizacji pozarządowych propagujących kulturę.

AKTYWNOŚĆ LOKALNA

- Mamy dużą liczbę organizacji pozarządowych na terenie gminy, które podejmują różnorakie działania.
- Należy wypracować zasady współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz corocznie zabezpieczać środki w budżecie gminy na realizację zadań określonych w programie współpracy.
- Mamy dobrą bazę sportową dla organizacji promujących sport (brakuje basenu krytego).
- Należy dążyć do włączenia lokalnych sponsorów do finansowania sportu.

FINANSE SAMORZĄDU GMINNEGO

- Dochody własne na 1 mieszkańca są niższe w województwie czy kraju.
- Wydatki majątkowe były zdecydowanie wysokie w 2003 r. – przewyższały średnią wojewódzka i krajową. W latach pozostałych utrzymywały się poniżej średniej wojewódzkiej, która należy do najwyższych w kraju.
- Z uwagi na ograniczone środki gminy, należy dążyć do wypracowania mechanizmów skutecznego pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
- Rozważyć należy tworzenie partnerstwa publiczno-prywatnego w realizacji pewnych zamierzeń inwestycyjnych na terenie gminy.

2. BILANS STRATEGICZNY GMINY NOWA DĘBA

2.1. Analiza SWOT – silne i słabe strony gminy, szanse i zagrożenia

Komitet Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nowa Dęba (KRSG) dokonał analizy wewnętrznego potencjału i atutów umożliwiających pobudzenie nowych impulsów rozwojowych do wzrostu aktywności gospodarczej, podniesienia poziomu życia i rozwiązania problemów nurtujących lokalną

społeczność. Zajmował się także wykorzystaniem czynników zewnętrznych do rozwoju gminy. Analizy tej dokonał w oparciu o model SWOT – mocnych i słabych stron gminy, szans i zagrożeń płynących z zewnątrz.

Wyniki prac KRSG:

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Tarnobrzaska Specjalna Strefa Ekonomiczna; • Duży udział osób w wieku produkcyjnym w ludności gminy; • Poligon wojskowy; • Droga krajowa Nr 9; • Dobrze rozbudowana baza edukacyjna wraz z szeroką ofertą edukacyjną; • Linia Hutnicza Szerokotorowa; • Dobrze rozbudowana infrastruktura techniczna; • Rozwinięta infrastruktura i oferta w zakresie służby zdrowia; • Rozwinięte instytucje opieki społecznej; • Czyste środowiska w tym posiadane zasoby leśne; • Zasoby wody podziemnej; • Podmiot obsługi komunalnej mieszkańców i firm; • Funkcjonująca kotłownia ekologiczna i oczyszczalnia ścieków; • Tradycje przemysłowe; • Tradycje sportowe; 	<ul style="list-style-type: none"> • Niski poziom kadr specjalistycznych; • Wzrastająca liczba osób starszych; • Drogi gminne; • Baza mieszkaniowa; • Mała liczba miejsc pracy; • Niski poziom wynagrodzeń na lokalnym rynku pracy; • Ograniczenie przestrzenne granic miasta oraz obszaru przemysłowego w Nowej Dębie; • Brak sieci kanalizacyjnej na terenach wiejskich gminy; • Niski potencjał organizacyjny lokalnych organizacji pozarządowych; • Słaby poziom instytucji otoczenia biznesu; • Brak krytej pływalni; • Brak dokumentów regulujących zagospodarowanie przestrzenne gminy;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Agencja Rozwoju Przemysłu; • Posiadanie wolnych terenów i budynków na terenie TSSE (podstrefy Nowa Dęba i Machów); • Fundusze strukturalne UE; • Rozwój upraw ekologicznych (wierzba); • Dbłość o stan środowiska naturalnego z uwzględnieniem posiadanej kotłowni ekologicznej; • Wzrastający popyt na usługi agroturystyczne; • Odrodzenie tradycji i kultury lasowiackiej; • Współpraca międzynarodowa; 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrastająca liczba zadań gminnych przy braku odpowiednich środków finansowych; • Migracja osób z wyższym wykształceniem; • Ujemny przyrost naturalny; • Funkcjonujący poligon wojskowy.

• Rozbudzenie aktywności lokalnej przez organizacje pozarządowe.	

2.2. Obszary problemowe

Po analizie SWOT Komitet pracował nad określeniem najważniejszych obszarów, w ramach których będzie rozwiązywał problemy utrudniające rozwój gminy. Komitet wziął pod uwagę obszary wypracowane w poprzedniej strategii oraz konieczność jej poszerzenia o problemy społeczne. W ten sposób określił 3 obszary najważniejsze dla rozwoju gminy:

1. **Obszar gospodarczy:** *obszar ten obejmuje ogół czynników technicznych, instytucjonalnych, lokalizacyjnych i prawnych, sprzyjających zakładaniu i rozwijaniu firm w oparciu o wypracowane własne standardy w wyżej wymienionym zakresie.*
2. **Obszar społeczny:** *obszar „rozwiązywania problemów społecznych” jest zbiorem zagadnień obejmujących w sposób bezpośredni relacje międzyludzkie, jakie mają miejsce na terenie gminy. Oprócz elementów rozwiązywania problemów obejmuje również stymulowanie postaw obywatelskich, celem stworzenia systemu współpracy samorządu lokalnego ze społecznością w wymienionych obszarach.*
3. **Obszar ekologiczny:** *działania proekologiczne to obszar działań gminy i społeczności lokalnej, dzięki któremu możemy żyć w dobrym środowisku, co staje się jednocześnie atutem dla rozwoju i zakładania nowych firm w gminie Nowa Dęba. Chcemy dążyć do przypisania gminie marki: ekologiczna.*

2.3. Analiza SWOT w obszarach problemowych

Komitet pracował nad określeniem słabych i mocnych stron, szans i zagrożeń w poszczególnych obszarach rozwojowych, dzieląc się na 3 grupy zadaniowe.

Wyniki prac grup:

Grupa gospodarcza

OBSZAR GOSPODARCZY	
• Mocne strony	• Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Tarnobrzaska Specjalna Strefa Ekonomiczna; • Zasoby wody podziemnej; • Funkcjonująca infrastruktura techniczna (ekologiczna kotłownia, oczyszczalnia ścieków, sieci elektryczne, gazowe, telefoniczne); • Zasoby leśne; 	<ul style="list-style-type: none"> • Niski potencjał ekonomiczny rolnictwa; • System dróg lokalnych, w tym brak drogi dojazdowej łączącej tereny TSSE w Machowie z drogą krajową Nr 9; • Brak tradycji przedsiębiorczości; • Brak współpracy pomiędzy przed-

<ul style="list-style-type: none"> • Stawy w Budzie Stalowskiej; • Położenie w Polsce (na trasie krajowej Nr 9 relacji północ-południe); • Linia Hutnicza Szerokotorowa; • Poligon wojskowy. • Podmiot obsługi komunalnej mieszkańców i firm. 	<p>siębiorcami;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niski standard i ograniczone zasoby bazy mieszkaniowej; • Słaba baza rekreacyjno – sportowa; • Brak zaplecza noclegowego o odpowiednim standardzie; • Brak instytucji kształcenia umożliwiającego nabywanie kwalifikacji i umiejętności zawodowych; • Brak instytucji otoczenia biznesu; • Brak form i tradycji współpracy; pomiędzy przedsiębiorcami i władzami lokalnymi; • Brak oferty mieszkaniowej dla osób średnio zarabiających (mieszkania lokatorskie i komunalne); • Wysoki poziom bezrobocia wśród ludzi młodych; • Funkcjonująca w centrum miasta hala targowa i targowisko.
<p>• Szanse</p>	<p>• Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami i samorządem lokalnym; • Zwiększenie zainteresowania agroturystyką; • Napływ specjalistów związany z rozwojem lokalnych firm i inwestycjami w strefie; • Fundusze strukturalne UE w tym fundusze przeznaczone na rozwój rolnictwa i działalności pozarolniczej; • Rozwój upraw biopaliw w tym wierzby energetycznej; • Funkcjonujące na terenie powiatu instytucje kształcenia praktycznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Odływ młodych i wykształconych osób z terenu gminy; • Ujemny przyrost naturalny i saldo migracji; • Brak stabilności w zakresie polityki podatkowej i obciążeń finansowych przedsiębiorców; • Zwiększenie kompetencji samorządu lokalnego przy braku odpowiednich środków finansowych na realizację powierzanych działań; • Funkcjonowania poligonu i związane z tym ograniczenia i regulacje.

Grupa społeczna:

OBSZAR SPOŁECZNY	
• Silne strony	• Słabe strony
<p>Oświata</p> <ul style="list-style-type: none"> • baza oświatowa, • dobra sieć szkół podstawowych, • wykształcona kadra, • wpływ gminy na inwestycje oświa- 	<p>Oświata</p> <ul style="list-style-type: none"> • baza towarzysząca, • brak nauczycieli języków obcych, • brak środków na zajęcia pozalekcyjne,

<p>towe,</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobry system dowożenia uczniów, • wystarczająca sieć szkół; <p>Bezpieczeństwo</p> <ul style="list-style-type: none"> • istnienie komisariatu, • Straż Miejska, • Żandarmeria Wojskowa, • Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza i inne służby; <p>Opieka zdrowotna</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobra infrastruktura, • fachowa kadra, • pogotowie ratunkowe, • szpital jako ośrodek o znaczeniu ponadgminnym; <p>Pomoc społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • kwalifikowana kadra, • poziom zatrudnienia, • dobra infrastruktura, • baza dla ludzi przewlekle chorych, • zgodny z normami poziom zatrudnienia w instytucjach pomocy społecznej; <p>Kultura</p> <ul style="list-style-type: none"> • posiadanie infrastruktury kulturalnej, • aktywność zespołów artystycznych (Gratia Juvenis, Dębianie, Cyganki, Bielowianie); <p>Aktywność społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększona aktywność społeczna w skali gminy, • zasoby ludzkie organizacji pozarządowych, • wzrost ilości środków pozyskiwanych przez organizacje pozarządowe, • dobra baza sportowa, • silne poczucie „mikroregionalności” w ośrodkach wiejskich gminy, • miejsca pracy w instytucjach sfery społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • niewykorzystanie bazy edukacyjnej, • zbyt wysoki koszt kształcenia ucznia w szkołach na terenach wiejskich, • brak oferty i zaplecza kształcenia praktycznego, • kształcenie zawodowe nie odpowiada rynkowi pracy, • zła redystrybucja środków subwencji oświatowej, • ograniczone szanse edukacyjne młodzieży, • ograniczony dostęp młodzieży do kształcenia wyższego i usług edukacyjnych na odpowiednim poziomie, • niski poziom innowacyjności lokalnych instytucji oświatowych, • niewykorzystany potencjał pracowni komputerowych w szkołach; <p>Bezpieczeństwo</p> <ul style="list-style-type: none"> • mały stan osobowy Straży Miejskiej i Policji, • słaba baza sprzętowa; <p>Opieka zdrowotna</p> <ul style="list-style-type: none"> • za mało lekarzy i stomatologów z podpisanymi kontraktami, • brak fachowej kadry średniego personelu medycznego, • brak opieki zdrowotnej w szkołach; <p>Pomoc społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • braki w infrastrukturze (np. kuchnia dla ubogich), • oferta jakościowa, • brak współpracy instytucji działających w obszarze pomocy społecznej, • małe środki, • duży zakres odbiorców opieki społecznej, • brak form pomocy wymuszających aktywność korzystających, • brak mieszkań socjalnych i środków na ich utrzymanie; <p>Kultura</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak „regionalnego produktu kulturowego”, • „monopol” na kulturę przez SOK • niski poziom finansowania kultury,
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • brak wsparcia dla inicjatyw i organizacji kulturalnych, • brak centrum multimedialnego, • słaba oferta bibliotek, • słaba sieć instytucji kultury, • mało atrakcyjne i zróżnicowane zajęcia w SOK, • słabe wykorzystanie istniejącej bazy; <p>Aktywność społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak sportu wyczynowego, • niskie nakłady na sport, • brak koordynacji i współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi, • brak zorganizowanego wolontariatu, • brak lokali dla organizacji, • kwalifikacje społeczników, • brak uregulowań współpracy gminy z organizacjami, • brak struktury reprezentującej org. pozarządowe wobec gminy, • brak promocji zadań społecznych, • brak zintegrowanych działań w zakresie rozwiązywania kluczowych problemów społecznych, • brak długofalowych strategii dotyczących zagadnień społecznych; <p>Wzorce społeczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niskie poczucie tożsamości mieszkańców miasta, • niskie przywiązanie do wartości lokalnych (miasto), • brak liderów, • brak tradycji przedsiębiorczości, • roszczeniowe postawy, • bezrobocie młodzieży, • niskie motywacji młodzieży, • brak wzorców pozytywnych, • rozwój patologii.
<p>• Szanse</p>	<p>• Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Fundusz stypendialny; • Możliwość tworzenia „Centrum Edukacyjnego”; • Wzrost świadomości społecznej; • Stabilizacja przepisów w dziedzinie pomocy społecznej; 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca subwencja oświatowa wymuszająca dokładanie do edukacji; • Brak zrozumienia dla reformy oświaty; • Niskie nakłady na bezpieczeństwo,

<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie funkcji socjalnej gminy; • Możliwość wspierania przez samorząd organizacji pozarządowych; • Możliwość wspierania inicjatyw ze środków Unii Europejskiej; • Regulacje prawne dla organizacji pozarządowych; • Rozwijający się system szkół wyższych w regionie oraz zainteresowanie nauką. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zagrożenia związane z likwidacją szpitala; • Zbyt niskie nakłady na opiekę zdrowotną; • Stereotypy związane z pracą w organizacjach społecznych; • Zwiększone zagrożenie bezpieczeństwa związane z kompleksami leśnymi (pożary), zakładami przemysłowymi i trasą Nr 9 (awarie przemysłowe itp.), poligonem, produkcją specjalną; • Niski poziom edukacji za poziomie wyższym w najbliższych uczelniach; • Zagrożenia związane z likwidacją szkół w sołectwach.
---	---

Grupa ekologiczna:

OBSZAR EKOLOGICZNY	
• Mocne strony	• Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Oczyszczalnia ścieków dla całej gminy z przeróbką osadów ściekowych; • Kotłownia miejska i spółdzielcze kotłownie gazowe wraz z sieciami ciepłymi; • Zasoby wodne; • Zasoby leśne; • Możliwość zagospodarowania paliw odnawialnych; • Stawy jako produkt promocyjny gminy; • Selektywna zbiórka odpadów w mieście; • Kanalizacja w mieście; • Czyste powietrze; • Zadbane obszary ogródków działkowych. • Istnienie zalewu w Nowej Dębie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ujęcie wody nie jest własnością gminy; • Brak docelowego terminu uruchomienia zakładu utylizacji odpadów komunalnych dla subregionu tarnobrzeskiego; • Brak możliwości turystycznego wykorzystania stawów; • Brak selektywnej zbiórki odpadów na wsi; • Brak kanalizacji w sołectwach i na obrzeżach miasta; • Niska dochodowość rolnictwa; • Słabe gleby, odłogi, ugory. • Niewykorzystane tereny nad Zalewem; • „Dzikie” wysypiska śmieci; • Zaniehbany teren Tarnobrzeskiej Spółdzielni Mieszkaniowej przy ul. ks. H. Łagockiego; • Zaniehbany park dworski w Chmielowie; • Zaniehbane cieki melioracji podstawowej.
• Szanse	• Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość zagospodarowania rekreacyjnego „zwałki” machowskiej; 	<ul style="list-style-type: none"> • W roku 2005 kończy się proces użytkowania wysypiska odpadów

<ul style="list-style-type: none">• Promowanie paliw odnawialnych w polskiej energetyce;• Powstanie zbiornika wodnego „Machów”;• Możliwość pozyskania środków z funduszy strukturalnych na inwestycje proekologiczne;• Możliwość dopływu środków do gospodarstw niskotowarowych i ekologicznych oraz dla młodych rolników;• Zapotrzebowanie na usługi turystyczne i agroturystyczne.	<p>w Piasecznie, na które dostarcza swoje śmieci gmina Nowa Dęba;</p> <ul style="list-style-type: none">• Duża ilość wniosków o środki pomocowe;• Wzrost natężenia ruchu drogowego na drodze krajowej Nr 9;• Funkcjonowania poligonu i związane z tym zagrożenia dla środowiska.
--	--

III. WIZJA ROZWOJU GMINY NOWA DĘBA

WIZJA to swoistego rodzaju marzenie i model, do którego chcemy dążyć. To obraz naszego „miejsca na ziemi”, w którym chcemy żyć, mieszkać, uczyć się i pracować oraz odpoczywać. Stan ten uzasadniony jest aspiracjami społeczności lokalnej.

KRSG dokonał aktualizacji wizji przyjętej w 2000r., poszerzając o opis przyszłego stanu w sferze społecznej. W wyniku prac ustalono następujący zapis wizji gminy:

Nowa Dęba to gmina o pozytywnym wizerunku, otwarta na współpracę.

Posiada rozwinięty przemysł i różnorodne formy usług, daje swoim mieszkańcom miejsca pracy w bezpiecznych i ekologicznych warunkach.

Obszary wiejskie znajdujące się na jej terenie rozwijają się w harmonii z przyrodą.

Jest to gmina charakteryzująca się bogactwem ciekawych form wykorzystania wolnego czasu i atrakcyjnych form wypoczynku. Posiada rozwinięty system edukacyjny, o formach skierowanych do wszystkich grup wiekowych i zawodowych, który zapewnia wykształcenie na wysokim poziomie.

Gmina rozwiązuje problemy społeczne w wymiarze indywidualnym i zbiorowym oraz sprzyja aktywności lokalnej w tym zakresie. Gmina posiada dobry system opieki zdrowotnej i pomocy społecznej.

Wizja gminy opracowywana była równolegle z określeniem najważniejszych zagadnień rozwoju gminy. Pozwoliło to zarówno na ujęcie w wizji tych treści, których rozwinięcia znajdują się w celach i programach strategii, jak i określanie tych programów strategii, które mają bezpośredni wpływ na realizację wizji gminy Nowa Dęba.

Dla osiągnięcia wizji niezbędne więc będzie podnoszenie konkurencyjności gminy poprzez:

- przyspieszenie rozwoju gospodarczego gminy,
- eliminację luki infrastrukturalnej, przy jednoczesnym wzmocnieniu atrakcyjności inwestycyjnej gminy.

Należy też przeciwdziałać marginalizacji środowisk społecznych, które są w dużym stopniu wyłączone z uczestniczenia w efektach procesów rozwojowych kraju i gminy.

IV. PRIORYTETY ROZWOJU, CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Priorytetowe kierunki rozwoju gminy Nowa Dęba, wyznaczone przez Komitet Rozwoju Społeczno-Gospodarczego określił na podstawie dotychczasowej strategii, Profilu Społeczno-Gospodarczego, własnych opinii i doświadczeń, po sformułowaniu licznych elementów rozwoju.

Ich wyznaczenie realizuje zasadę **zintegrowanego rozwoju**. Poszczególnych priorytetów nie można bowiem postrzegać i realizować autonomicznie, w oderwaniu od pozostałych. Łącznie wyznaczają one drogę rozwoju gminy. Polityka rozwoju gminy nie może mieć charakteru punktowych interwencji, lecz musi być spójna, wzajemnie uzupełniająca się.

Konsekwencją takiego rozumowania jest stwierdzenie, że zadania wskazane w strategii winny być przeprowadzane równocześnie w każdym obszarze. Należy więc realizować jednocześnie wszystkie priorytety, co pozwoli osiągnąć dodatkowe wzmocnienie, wynikające z pobudzenia różnych potencjałów gminy.

1. Obszar gospodarczy:

Tworzenie dogodnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości w gminie Nowa Dęba.

Obszar ten obejmuje ogół czynników technicznych, instytucjonalnych, lokalizacyjnych i prawnych sprzyjających zakładaniu i rozwijaniu firm w oparciu o wypracowane własne standardy w wyżej wymienionym zakresie.

2. Obszar społeczny:

Rozwiązywanie problemów społecznych.

Obszar „rozwiązywania problemów społecznych” jest zbiorem zagadnień obejmujących w sposób bezpośredni relacje międzyludzkie, jakie mają miejsce na terenie gminy. Oprócz elementów rozwiązywania problemów obejmuje również stymulowanie postaw obywatelskich, celem stworzenia systemu współpracy samorządu lokalnego ze społecznością w wymienionych obszarach.

3. Obszar ekologiczny:

Działania proekologiczne na terenie gminy.

Działania proekologiczne to obszar działań gminy i społeczności lokalnej, dzięki któremu możemy żyć w dobrym środowisku, co staje się jednocześnie atutem dla rozwoju i zakładania nowych firm w gminie Nowa Dęba. Chcemy dążyć do przypisania gminie marki: ekologiczna.

Analiza priorytetów wskazuje na ich współzależność. Oznacza to, że każdy z tych priorytetów wymaga wspierania i wzmocniania, każdy z nich zaś generuje korzyści dla pozostałych. Także wizja gminy potwierdza powiązanie priorytetów. Realizację tych wskazanych priorytetów zapewniają cele strategiczne, cele operacyjne (programy), które odpowiadają na pytanie: *Co chcemy osiągnąć?*, i zadania, które odpowiadają na pytanie: *Jak chcemy to zrobić?*

1. OBSZAR GOSPODARCZY

TWORZENIE DOGODNYCH WARUNKÓW DLA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W GMINIE NOWA DĘBA

Obszar ten obejmuje ogół czynników technicznych, instytucjonalnych, lokalizacyjnych i prawnych sprzyjających zakładaniu i rozwijaniu firm w oparciu o wypracowane własne standardy w wyżej wymienionym zakresie.

CEL STRATEGICZNY 1:

PROGRAM PROMOCJI GMINY

Działanie ukierunkowane jest na pozyskanie inwestorów zewnętrznych oraz promowanie gminy jako obszaru atrakcyjnego dla potencjalnych inwestorów.

Cel operacyjny 1:

Wdrożenie stałych zasad wspierania inwestycji.

W celu przyciągnięcia potencjalnych inwestorów wskazane jest wypracowanie stałych i jasnych zasad wspierania inwestycji przez gminę (w formie zwolnień podatkowych, zasad udostępnienia terenów i obiektów, itd.). Rozwiązanie takie uprości i przyspieszy proces negocjacji z potencjalnymi inwestorami oraz wspólnie ze stabilną polityką podatkową tworzyło będzie wizerunek gminy, jako przyjaznej dla inwestorów.

Zadanie 1: **Przyjęcie systemu ulg dla inwestorów trwale zwiększających zatrudnienie na terenie gminy.**

Zadanie 2: **Wdrożenie procedury „szybkiej ścieżki” dotyczącej obsługi inwestorów w Urzędzie Miasta i Gminy.**

Zadanie 3: **Wdrożenie programu pomocy inwestorom w zakresie przygotowania terenów inwestycyjnych pod ich potrzeby.**

Zadanie 4: **Dbanie o stabilność podatków.**

Cel operacyjny 2:

Opracowanie oferty terenów inwestycyjnych.

Potencjalni inwestorzy zainteresowani są natychmiastowym i kompleksowym przedstawieniem możliwości lokalizacji firmy na określonym terenie. Dlatego też należy wyznaczyć tereny inwestycyjne przeznaczone pod inwestycje, uregulować kwestie własności terenów, usunąć ewentualne formalne ograniczenia, zabezpieczyć wymagane uzbrojenie terenów w niezbędną infrastrukturę. Działania te warunkują rozwijanie promocji gminy ukierunkowanej na zewnętrznych inwestorów.

- Zadanie 1: **Opracowanie katalogu terenów inwestycyjnych oraz jego bieżąca aktualizacja (zadanie obejmuje przygotowanie wykazu działek inwestycyjnych udostępnianych inwestorom zarówno przez władze gminy, jak i innych właścicieli).**
- Zadanie 2: **Pozyskiwanie i udostępnianie oferty niewykorzystanych terenów inwestycyjnych (współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami w celu lokalizowania i udostępniania inwestorom niewykorzystanych terenów inwestycyjnych).**
- Zadanie 3: **Opracowanie wieloletniego planu rozwoju stref inwestycyjnych na terenie gminy.**
- Zadanie 4: **Zmiana przeznaczenia gruntów w lokalnym planie zagospodarowania zgodnie z potrzebami inwestorów.**

Cel operacyjny 3:

Promocja oferty terenów inwestycyjnej gminy ukierunkowana na zewnętrznych inwestorów.

W celu zachęcenia potencjalnych inwestorów do lokalizacji przedsiębiorstw na terenie gminy oraz tworzenia nowych miejsc pracy konieczne jest promocja oferty terenów inwestycyjnych. Promocja ta powinna mieć charakter planowy i ukierunkowany na potencjalnych inwestorów. Elementami niezbędnymi do realizacji tego działania jest określenie zasad wspierania inwestycji oraz opracowanie oferty terenów inwestycyjnych. Dodatkowym celem promocji powinno być kreowanie wizerunku gminy zapisanego w wizji.

- Zadanie 1: **Udostępnienie aktualnej oferty inwestycyjnej gminy w internecie.**
- Zadanie 2: **Stała współpraca z mediami oraz lokalnymi wydawnictwami w celu promowania oferty inwestycyjnej gminy.**
- Zadanie 3: **Promocja oferty inwestycyjnej gminy z wykorzystaniem współpracy międzynarodowej w ramach porozumienia miast partnerskich.**
- Zadanie 4: **Promocja gminy poprzez udział w związkach i zrzeszeniach samorządów lokalnych.**
- Zadanie 5: **Przygotowanie materiałów promocyjnych gminy.**
- Zadanie 6: **Udział w programach i konkursach promujących gminę na zewnątrz.**
-

CEL STRATEGICZNY 2:

ROZWÓJ INFRASTRUKTURY PODNOSZĄCEJ KONKURENCYJNOŚĆ GMINY.

System infrastruktury bezpośrednio wpływa na procesy rozwoju i możliwości w tym zakresie.

Cel operacyjny 1:

Program rozwoju infrastruktury technicznej.

Działanie obejmuje całość inwestycji niezbędnych do zapewnienia warunków rozwoju gminy. W szczególności należy zwrócić uwagę na: system dróg gminnych (w tym zapewnienie połączenia drogi Nr 9 z terenami TSSE Machów), przygotowanie terenów inwestycyjnych, budowę kanalizacji na terenach wiejskich, itp.

Zadanie 1: **Program rozbudowy i modernizacji dróg gminnych i oświetlenia ulicznego.**

Zadanie 2: **Budowa kanalizacji na terenach wiejskich.**

Zadanie 3: **Utrzymanie i rozbudowa istniejącej sieci infrastruktury technicznej.**

Cel operacyjny 2:

Program rozwoju infrastruktury socjalno-mieszkańkowej

Ze względu na ograniczone zasoby mieszkaniowe na terenie miasta Nowa Dęba wskazane jest podjęcie działań w zakresie rozwoju budownictwa socjalnego (dla osób o niskich dochodach i trudnej sytuacji życiowej) oraz komunalnego z myślą o osobach o średnich dochodach oraz osobach osiedlających się na terenie gminy (specjaliści).

Zadanie 1: **Tworzenie warunków dla rozwoju budownictwa jednorodzinnego.**

Zadanie 2: **Tworzenie warunków dla rozwoju budownictwa socjalnego i spółdzielczego.**

Cel operacyjny 3:

Program rozwoju infrastruktury rekreacyjno-sportowej.

System infrastruktury rekreacyjno-sportowej wpływa na jakość życia mieszkańców oraz ich ocenę miasta jako miejsca do mieszkania oraz prowadzenia działalności gospodarczej. Działanie powinno ujmować zagadnienie stworzenia Regionalnego Centrum Sportowo-Rehabilitacyjnego, zagospodarowanie Zalewu, itp.

Zadanie 1: **Budowa Regionalnego Centrum Rekreacyjno – Rehabilitacyjnego.**

Zadanie 2: **Uregulowanie statusu i modernizacja Ośrodka Rekreacyjno-Wypoczynkowego w Nowej Dębie.**

Zadanie 3: **Budowa i modernizacja obiektów sportowych na terenie gminy.**

CEL STRATEGICZNY 3:

WSPIERANIE LOKALNYCH INICJATYW GOSPODARCZYCH

Ze względu na wysokie bezrobocie oraz słaby rozwój lokalnych podmiotów gospodarczych wskazane są działania ukierunkowane na rozwijanie istniejących i nowych inicjatyw gospodarczych. W dużej części działania te wymagają zainicjowania pewnych procesów w życiu gospodarczym gminy.

Cel operacyjny 1:

Promowanie pozarolniczych form działalności gospodarczej

Ze względu na niski potencjał lokalnego rolnictwa (rozdrobnienie gospodarstw, niska jakość gleb) konieczne jest promowanie nowych, pozarolniczych źródeł dochodów wśród mieszkańców terenów wiejskich. Potencjalnymi obszarami działalności pozarolniczej mogą być rozwój turystyki (w tym agroturystyki), rozwój działalności rekreacyjnej i pokrewnej wokół zbiornika w Machowie oraz na innych atrakcyjnych terenach gminy.

Zadanie 1: **Upowszechnianie nowych form działalności poprzez prezentacje i szkolenia.**

Zadanie 2: **Promocja agroturystyki wśród mieszkańców gminy.**

Zadanie 3: **Tworzenie miejsc pracy poza rolnictwem w obszarze oddziaływania zbiornika rekreacyjnego w Machowie.**

Zadanie 4: **Upowszechnianie form działalności opartych na tradycjach rzemiosła ludowego.**

Zadanie 5: **Promocja przedsiębiorczości na terenach wiejskich gminy.**

Cel operacyjny 2:

Rozwój form działalności opartych na lokalnych zasobach.

Na terenie gminy zidentyfikowane zostały liczne „zasoby”, które mogą być wykorzystane do rozwoju pokrewnych form działalności przynoszących dochody mieszkańców. Jako zasoby rozumiane tu są np. tradycje lasowiackie, produkcja bombek choinkowych, szpital, poligon, droga krajowa Nr 9, stawy w Budzie Stalowskiej, zasoby leśne, zasoby wód podziemnych, tradycje przemysłowe, itp. Umożliwiają rozwój nowych lub istniejących podmiotów gospodarczych.

- Zadanie 1: **Wspieranie i inicjowanie badań oraz analiz mających na celu opisanie lokalnych zasobów, ich dokumentowanie, analizę możliwych działań oraz potencjalnych możliwości wykorzystania ekonomicznego.**
- Zadanie 2: **Wspieranie współpracy lokalnych podmiotów w celu pełniejszego wykorzystania możliwości związanych z lokalnymi zasobami.**
- Zadanie 3: **Ujęcie kluczowych „zasobów lokalnych” w programie promocji gminy oraz współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami i instytucjami w tym zakresie.**

Cel operacyjny 3:

Promowanie nowych kierunków produkcji rolnej.

Ze względu na niekorzystne warunki dla rozwoju rolnictwa oraz jego niski potencjał produkcyjny wskazane jest poszukiwanie nowych kierunków produkcji rolnej. Ze względu na posiadaną bazę (kotłownia na wierzbę energetyczną) możliwe jest rozwijanie produkcji na terenie gminy biopaliw. Ponadto możliwe są inne kierunki działań oparte na lokalnej specyfice (m.in. duża ilość pąstewisk).

- Zadanie 1: **Współpraca z ośrodkami doradztwa rolniczego w zakresie promowania nowych, opłacalnych kierunków produkcji rolnej, odpowiednich do lokalnych warunków.**
-

CEL STRATEGICZNY 4:

SYSTEM WSPIERANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Ze względu na niewystarczający w stosunku do oczekiwań poziom rozwoju przedsiębiorczości, konieczne jest wdrożenie systemowych rozwiązań w zakresie tworzenia warunków dla rozwoju inicjatyw gospodarczych.

Cel operacyjny 1:

Rozwój komunikacji i współpracy pomiędzy lokalnymi partnerami kreującymi procesy rozwoju gospodarczego.

Dotychczasowa współpraca (szczególnie pomiędzy przedsiębiorcami i władzami lokalnymi) została oceniona negatywnie. Dotychczas nie udało się stworzyć skutecznych form komunikacji i współdziałania w tym zakresie. Dlatego też konieczne jest podjęcie działań mających na celu wypracowanie stałych form komunikacji pomiędzy podmiotami publicznymi oraz firmami (w tym zwłaszcza Małymi i Średnimi Przedsiębiorstwami).

- Zadanie 1: **Wypracowanie zasad współpracy samorządu z lokalnymi przedsiębiorcami.**

- Zadanie 2: **Wdrożenie cyklicznych spotkań z przedsiębiorcami.**

Zadanie 3: **Aktywizacja funkcjonujących organizacji przedsiębiorców.**

Zadanie 4: **Stworzenie elektronicznego systemu udostępniania informatyzacji gospodarczych.**

Cel operacyjny 2:

Pobudzanie aktywności gospodarczej mieszkańców gminy.

Ze względu na brak tradycji przedsiębiorczości na terenie gminy oraz nawyki i postawy ukształtowane wśród mieszkańców podczas pracy w dużych zakładach przemysłowych, konieczne jest wdrożenie działań mających na celu promowanie aktywności gospodarczej, edukację w tym zakresie oraz zmianę postaw mieszkańców. W ramach działania powinny zostać ujęte zagadnienia dotyczące edukacji w szkołach, promocja osób przedsiębiorczych i ich sukcesów w środowisku lokalnym, programy wspierające przedsiębiorczość osób dorosłych.

Zadanie 1: **Promowanie ludzi przedsiębiorczych w środowisku lokalnym.**

Zadanie 2: **Program aktywizacji i edukacji młodzieży w zakresie aktywności gospodarczej.**

Zadanie 3: **Wdrożenie szkoleń dotyczących zasad prowadzenia działalności gospodarczej.**

Cel operacyjny 3:

Rozwój instytucji wspierania przedsiębiorczości.

Poziom rozwoju instytucji wspierania przedsiębiorczości na terenie gminy jest niewystarczający. Dotyczy to szczególnie: instytucji reprezentujących interesy przedsiębiorców, instytucji doradczych i szkoleniowych, inkubatorów przedsiębiorczości, funduszy kredytowych i gwarancji kredytowej. Wskazane jest także doskonalenie obsługi podmiotów gospodarczych przez podmioty administracji (stanowisko obsługi inwestora w Urzędzie Miasta i Gminy, tworzenie systemów informatycznych, itp.). Inicjowanie i wspieranie działań na rzecz tworzenia lub nawiązania współpracy z tego typu podmiotami jest istotnym zadaniem w zakresie promowania przedsiębiorczości.

Zadanie 1: **Inicjowanie i wspieranie działań na rzecz rozwoju lokalnych organizacji wspierania przedsiębiorczości.**

Zadanie 2: **Współpraca z organizacjami wspierania przedsiębiorczości o zasięgu ponadlokalnym.**

Zadanie 3: **Utworzenie banku informacji o instytucjach wspierania przedsiębiorczości oraz ich ofercie.**

2. OBSZAR SPOŁECZNY

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Obszar „rozwiązywania problemów społecznych” jest zbiorem zagadnień obejmujących w sposób bezpośredni relacje międzyludzkie, jakie mają miejsce na terenie gminy. Oprócz elementów rozwiązywania problemów obejmuje również stymulowanie postaw obywatelskich, celem stworzenia systemu współpracy samorządu lokalnego ze społecznością w wymienionych obszarach.

CEL STRATEGICZNY 1:

PODNIESIENIE I ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCÓW GMINY.

Ze względu na niewystarczający w stosunku do oczekiwań poziom zapewnienia bezpieczeństwa w gminie, koniecznym jest wdrożenie systemowych rozwiązań w zakresie tworzenia warunków dla eliminacji tego typu zagrożeń.

Cel operacyjny 1:

Ograniczenie przestępczości i zmniejszenie zagrożeń w mieście i gminie.

Realizacja celu powinna pozwolić na ograniczenie przestępczości, zwiększenie wykrywalności przestępstw oraz poprawę poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

- Zadanie 1: **Stworzenie dodatkowych etatów dla Policji i Straży Miejskiej.**
- Zadanie 2: **Doposażenie w/w służb w nowoczesny sprzęt techniczny (spowoduje zwiększenie reakcji na ujawnione zagrożenie, przyspieszy i ograniczy pracę biurową, zaoszczędzony czas poświęcony zostanie na realizację patroli).**
- Zadanie 3: **Zainstalowanie systemu monitoringu w miejscach zagrożonych przestępczością kryminalną.**
- Zadanie 4: **Wyeliminowanie miejsc sprzyjających popełnianiu przestępstw – wdrożenie systemu natychmiastowego reagowania na powstające zagrożenia.**
- Zadanie 5: **Podejmowanie działań w celu zapewnienia bezpiecznego ruchu kołowego i pieszego, w tym instalacja systemu monitoringu na skrzyżowaniach i innych miejscach kolizyjnych, doposażenie w/w miejsc w fotoradary.**

Cel operacyjny 2:

Wzmożenie aktywności społecznej w kierunku współodpowiedzialności za stan bezpieczeństwa.

W celu skutecznego rozwiązywania problemów bezpieczeństwa konieczne jest zwiększenie wiedzy, aktywności oraz poczucia odpowiedzialności mieszkańców za stan bezpieczeństwa. Działanie powinno ujmować akcje edukacyjne, współpracę z lokalnymi partnerami, akcje informacyjne oraz wpływanie na postawy i zachowania mieszkańców.

Zadanie 1: **Realizacja programu prewencji kryminalnej.**

Zadanie 2: **Realizacja programów edukacyjnych w zakresie organizowania grup samopomocowych ukierunkowanych na samoorganizowanie się na rzecz własnego bezpieczeństwa.**

Zadanie 3: **Utworzenie funduszu „Bezpieczna Gmina”.**

Cel operacyjny 3:

Doskonalenie systemu zabezpieczenia i reagowania w przypadku klęsk żywiołowych i innych zagrożeń.

Ze względu na powtarzające się lub potencjalne zagrożenia konieczne jest doskonalenie systemu zabezpieczeń w przypadku klęsk żywiołowych lub innych zagrożeń zdrowia lub mienia mieszkańców. Działanie to powinno ujmować zagadnienia związane z ochroną przeciwpożarową, ochroną przeciwpowodziową, zagrożeniami związanymi z sąsiedztwem poligonu, zagrożeń katastrofą przemysłową. System powinien obejmować także elementy niezbędne do współdziałania poszczególnych służb (przeptyw informacji, podnoszenie gotowości do współdziałania).

Zadanie 1: **Realizacja programu edukacyjnego dla mieszkańców gminy dotyczącego zachowania się w przypadku zagrożenia klęskami żywiołowymi.**

Zadanie 2: **Ujednolicenie systemu łączności i komunikacji pomiędzy służbami reagowania w przypadku zaistnienia klęsk żywiołowych i innych zagrożeń.**

Zadanie 3: **Realizacja systemu działań edukacyjno – szkoleniowych dla służb reagowania kryzysowego.**

CEL STRATEGICZNY 2:

ZAPEWNIENIE WARUNKÓW I TWORZENIE POTENCJAŁU DLA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ.

Cel obejmuje działania na rzecz zapobiegania marginalizacji wszystkich grup społecznych, pomoc osobom dotkniętym wykluczeniem społecznym, patologiami społecznymi, i innymi zjawiskami społecznymi, uwzględniającymi wszelkie pojawiające się zmiany w strukturze społeczno-gospodarczej społeczeństwa.

Cel operacyjny 1:

Zapobieganie marginalizacji społecznej oraz pomoc osobom dotkniętym wykluczeniem.

Procesy wykluczenia i marginalizacji społecznej dotyczą dużą część mieszkańców gminy. Grupy te nie są w stanie w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, a przez to stają się stałymi „klientami” opieki społecznej. Ze względu na charakter i skalę problemów indywidualnych bardzo często do ich rozwiązania konieczne jest kompleksowe podejście do problemów, angażujące różne instytucje i organizacje działające na rzecz poszczególnych grup. Długofalowe rozwiązanie problemów marginalizacji społecznej wymaga stworzenia systemowych rozwiązań w tym zakresie.

Zadanie 1: **Sporządzanie rocznych bilansów potrzeb w zakresie pomocy osobom zagrożonym marginalizacją i dotkniętym wykluczeniem społecznym.**

Zadanie 2: **Zabezpieczenie środków i wypłacenie przysługujących świadczeń z pomocy społecznej.**

Zadanie 3: **Udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku, ubrania osobom tego potrzebującym.**

Zadanie 4: **Tworzenie fachowego poradnictwa dla osób potrzebujących oraz prowadzenie pracy socjalnej.**

Zadanie 5: **Utworzenie Centrum lub Klubu Integracji Społecznej;**

Cel operacyjny 2:

Działania na rzecz ochrony rodziny.

Rodzina stanowi podstawową komórkę społeczną. Wszelkiego rodzaju patologie w jej funkcjonowaniu są często przyczynami innych negatywnych zjawisk, w tym m.in. uzależnień, przestępczości, marginalizacji społecznej. Skuteczny system ochrony rodzin oraz wczesnego rozwiązywania problemów w ich funkcjonowaniu może przyczynić się do eliminowania lub ograniczania skali innych negatywnych zjawisk.

- Zadanie 1: **Sporządzenie rocznych bilansów potrzeb w zakresie pomocy rodzinie.**
- Zadanie 2: **Tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.**
- Zadanie 3: **Zabezpieczenie środków i wypłata świadczeń.**
- Zadanie 4: **Dożywianie dzieci i realizacja programów w zakresie zapewnienia posiłków osobom potrzebującym.**
- Zadanie 5: **Tworzenie fachowego poradnictwa rodzinnego i prowadzenie pracy socjalnej.**

Cel operacyjny 3

Rozwijanie obecnych i tworzenie nowych form pomocy osobom starym, chorym, niepełnosprawnym.

Dotychczasowy system instytucji i form działania w zakresie pomocy społecznej ulega, na skutek zmian systemowych, poważnym przeobrażeniom. W celu zapewnienia odpowiedniej jakości usług, ciągłości prowadzonych działań oraz stabilnych podstaw funkcjonowania instytucji opieki społecznej, konieczne jest dostosowanie form działania tych instytucji do nowych potrzeb.

- Zadanie 1: **Sporządzanie rocznych bilansów potrzeb w zakresie pomocy osobom starym, chorym, niepełnosprawnym.**
- Zadanie 2: **Zabezpieczenie środków i wypłata świadczeń osobom potrzebującym.**
- Zadanie 3: **Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania.**
- Zadanie 4: **Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w tym domu.**
- Zadanie 5: **Prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, ośrodków wsparcia, mieszkań chronionych.**
- Zadanie 6: **Zapewnienie przez gminę warunków do prowadzenia i rozwoju domu pomocy społecznej świadczącego całodobową specjalistyczną pomoc osobom skierowanym na stałe.**
- Zadanie 7: **Przygotowanie ośrodka wsparcia dla osób wymagających całodobowego okresowego pobytu.**
- Zadanie 8: **Prowadzenie i rozwój ośrodka pomocy społecznej.**

Cel operacyjny 4

Zapewnienie pomocy osobom dotkniętym zdarzeniami losowymi, klęskami żywiołowymi oraz uchodźcom.

Ze względu na incydentalny charakter zjawisk, pomoc dla osób dotkniętych zdarzeniami losowymi, klęskami oraz uchodźców będzie miała charakter incydentalny. Pomoc tym grupom stanowi jednak obowiązek nałożony na władze gminy, co wymusza konieczność przygotowania instytucji lokalnych do świadczenia tego typu pomocy.

Zadanie 1: **Bieżący monitoring potrzeb wynikających ze zdarzeń losowych, skutków klęsk żywiołowych, oraz związanych z pojawianiem się uchodźców. Zapewnienie środków, pomocy i realizacja świadczeń.**

Cel operacyjny 5

Pomoc osobom dotkniętym alkoholizmem i narkomanią.

Problematyka uzależnień dotyka spora grupę mieszkańców naszej gminy. Zjawiska te są źródłem innych poważnych problemów społecznych lub występują wspólnie z nimi. Podejmowane działania muszą obejmować profilaktykę, interwencje oraz łagodzenie skutków tych zjawisk, przez co wymagają zaangażowania dużej liczby instytucji i organizacji lokalnych.

Ze względu na ograniczone środki, wolontariat stwarza możliwość rozwiązywania problemów społecznych niższym kosztem lub podejmowania działań, które w tej chwili są niemożliwe. Ze względu na specyfikę działań w opiece społecznej wymogi stawiane wolontariuszom są tutaj wyższe i wymagają trwałych rozwiązań.

Zadanie 1: **Zwiększenie oferty terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i dotkniętych problemem narkomanii.**

Zadanie 2: **Udzielanie wsparcia rodzinom dotkniętym problemem alkoholizmu, w szczególności ochroną przed przemocą w rodzinie.**

Zadanie 3: **Utworzenie centrum pomocy socjoterapeutycznej.**

Cel operacyjny 6:

Promocja podejmowanych działań w zakresie pomocy społecznej.

Institucje pomocy społecznej stają się w obecnej chwili podmiotami świadczącymi określone usługi, które mogą mieć istotne znaczenie dla rozwoju gminy. Wymaga to jednak aktywnej promocji i współpracy lokalnych instytucji z innymi samorządami, instytucjami czy osobami. Działania te mogą doprowadzić do stworzenia określonej sfery usług, obejmującej podmioty opieki społecznej oraz współpracujące z nimi podmioty.

- Zadanie 1: **Rozszerzenie i wspieranie oferty pomocowej na rzecz osób somatycznie chorych, niepełnosprawnych, starych.**
- Zadanie 2: **Utrzymanie, rozwój i promocja działalności instytucji pomocy społecznej w gminie.**
- Zadanie 3: **Zapewnienie skutecznej informacji w zakresie potrzeb i możliwości ich zaspokajania.**
- Zadanie 4: **Kształtowanie świadomości społecznej w zakresie odpowiedzialności za pomoc osobom wymagającym wsparcia.**
-

CEL STRATEGICZNY 3:

ZAPEWNIENIE WARUNKÓW DO WSZECHSTRONNEGO ROZWOJU OSOBOWOŚCI CZŁOWIEKA NA WSZYSTKICH SZCZEBŁACH EDUKACJI W GMINIE.

Mając na celu wszechstronny rozwój, jak i doskonalenie na rzecz potrzeb rynku pracy, należy zapewnić warunki do realizacji potrzeb edukacyjnych mieszkańców gminy, poprzez rozwój usług i poprawę zaplecza.

Cel operacyjny 1:

Zapewnienie szerokiej oferty edukacyjnej na każdym poziomie kształcenia, w oparciu o system monitoringu potrzeb i odpowiednią sieć szkolną.

Istnieje konieczność opracowania systemu monitoringu potrzeb edukacyjnych, w celu zapewnienia szerokiej i odpowiadającej potrzebom mieszkańców, oferty edukacyjnej.

- Zadanie 1: **Opracowanie systemu realizacji i finansowania zajęć pozalekcyjnych.**
- Zadanie 2: **Opracowanie systemu doradztwa zawodowego.**
- Zadanie 3: **Opracowanie zasad dostosowywania sieci szkolnej w zależności od potrzeb i warunków (demografia, finansowanie, itp.)**
- Zadanie 4: **Opracowanie systemu monitorowania potrzeb edukacyjnych.**
- Zadanie 5: **Opracowanie systemu współpracy z ośrodkami kształcenia.**
- Zadanie 6: **Opracowanie systemu wspierania działań innowacyjnych.**

Cel operacyjny 2:

Podnoszenie jakości kształcenia.

Reforma oświaty, oczekiwania „klientów” szkoły oraz postęp technologiczny wymuszają na nauczycielach konieczność stałego podnoszenia poziomu swojej wiedzy i działań realizujących rozwój jednostki, nie można tego realizować bez oparcia o rzeczywiste potrzeby szkoły. Aby zrealizować cel operacyjny 1, należy zapewnić odpowiednią bazę dydaktyczną, zarówno infrastrukturalną, jak i sprzętową.

Zadanie 1: **Wspieranie procesów doskonalenia nauczycieli poprzez doradztwo metodyczne, system dopłat do kształcenia i dokształcania, organizację wymian doświadczeń na szczeblu lokalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym.**

Zadanie 2: **Tworzenie w jednostkach oświatowych centrów multimedialnych.**

Zadanie 3: **Rozbudowa i modernizacja bazy dydaktycznej.**

Zadanie 4: **Opracowanie systemu motywacyjnego dla nauczycieli i uczniów.**

Cel operacyjny 3:

Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez zwiększenie dostępności do usług edukacyjnych.

Sytuacja materialna dużej części społeczeństwa gminnego, powoduje konieczność objęcia niektórych uczniów szczególną opieką w zakresie pomocy społecznej i socjalnej. Potrzebne jest też zwrócenia uwagi na ucznia mającego inne problemy z funkcjonowaniem w środowisku szkolnym.

Zadanie 1: **Utworzenie systemu stypendialnego.**

Zadanie 2: **Utworzenie systemu pomocy społecznej.**

Zadanie 3: **Opracowanie systemu wspierania rozwoju ucznia ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi.**

Cel operacyjny 4:

Współpraca ze środowiskiem w celu zapewnienia realizacji zadań edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych i profilaktycznych.

Zwiększenie się aktywności społecznej, powstanie i intensyfikacja działań organizacji pozarządowych oraz innych instytucji umożliwia realizację zadań edukacyjnych we współpracy z tymi jednostkami, przy wykorzystaniu ich potencjału i możliwości.

Zadanie 1: **Zapewnienie w placówkach opieki psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej na wszystkich szczeblach edukacji.**

Zadanie 2: **Zapewnienie opieki zdrowotnej w placówkach oświatowych.**

Zadanie 3: **Opracowanie systemu działań profilaktycznych.**

Zadanie 4: **Opracowanie zasad współpracy z organizacjami pozarządowymi.**

Cel operacyjny 5:

Promocja oddziaływań edukacyjnych.

Promocja oddziaływań edukacyjnych - zdaniem zebranych –powinna spełniać kilka funkcji: promować oświatę i gminę na zewnątrz, motywować do działań uczniów i nauczycieli, zachęcać do współpracy rodziców, instytucje okołoszkolne i umożliwiać pozyskiwanie sponsorów.

Zadanie 1: **Pozyskiwanie środków na działania edukacyjne.**

Zadanie 2: **Promocja działań edukacyjnych poprzez internet.**

Zadanie 3: **Prezentacja dorobku na szczeblu gminy i poza nią.**

CEL STRATEGICZNY 4:

TWORZENIE WARUNKÓW UMOŻLIWIAJĄCYCH UCZESTNICTWO MIESZKAŃCÓW GMINY WE WSZYSTKICH OBSZARACH ŻYCIA KULTURALNEGO.

Działania związane z uczestnictwem mieszkańców w życiu kulturalnym gminy, zarówno ze strony „dawców”, jak i „odbiorców” kultury, jest obszarem organizacyjnie i programowo ograniczonym poprzez znaczną koncentrację „kapitału kulturowego”. Należy zatem dążyć do zwiększenia możliwości oddziaływania i dostępności w/w obszarze.

Cel operacyjny 1:

Tworzenie oferty kulturalnej na podstawie analizy potrzeb lokalnych.

Działania kulturalne powinny odpowiadać na potrzeby odbiorców, w tym celu powinien powstać system monitoringu oczekiwań, który umożliwi skonstruowanie odpowiedniej oferty kulturalnej.

Zadanie 1: **Opracowanie systemu funkcjonowania biblioteki gminnej oraz zasad jej wyposażania i modernizacji.**

Zadanie 2: **Opracowanie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego, w tym utworzenie muzeum regionalnego.**

Zadanie 3: **Opracowanie sposobu reagowania na potrzeby kulturalne.**

Zadanie 4: **Opracowanie systemu monitoringu potrzeb kulturalnych.**

Zadanie 5: **Tworzenie warunków do realizacji zainteresowań kulturalnych.**

Cel operacyjny 2:

Promowanie inicjatyw kulturalnych.

Promowanie inicjatyw kulturalnych pozwoli szerokim odbiorcom zapoznać się z ofertą kulturalną i umożliwić im dokonanie wyboru, ponadto promocja powinna spełniać funkcję informującą na zewnątrz gminy o aktywności środowiska oraz o możliwościach atrakcyjnego wypoczynku.

Zadanie 1: **Wypracowanie „produktu kulturalnego”.**

Zadanie 2: **Coroczne opracowanie katalogu imprez kulturalnych.**

Zadanie 3: **Promocja lokalnych twórców.**

Zadanie 4: **Organizacja imprez promocyjnych.**

Zadanie 5: **Opracowanie publikacji i monografii dotyczących kultury gminnej.**

Zadanie 6: **Promocja kultury lasowiackiej jako dziedzictwa narodowego.**

Cel operacyjny 3:

Kształcenie kadry oraz rozwój bazy lokalowej i sprzętowej dla potrzeb działalności kulturalnej.

Istnieje potrzeba ustawicznego kształcenia kadry działającej w kulturze, która będzie uatrakcyjniac. Stała rekonstrukcja oraz poszerzanie bazy lokalowej i sprzętowej umożliwi uatrakcyjnienie inicjatyw kulturalnych, ponadto umożliwi wyjście z ofertą do środowisk wiejskich.

Zadanie 1: **System pozyskiwania środków w celu wzbogacenia wyposażenia i dofinansowania modernizacji bazy kulturalnej.**

Zadanie 2: **Opracowanie zasad kształcenia kadry dla potrzeb oferty kulturalnej.**

Zadanie 3: **Zasady udostępniania lokali pod potrzeby działalności kulturalnej.**

Cel operacyjny 4:

Opracowanie systemu współpracy instytucji i organizacji kulturalnych.

Różne instytucje i organizacje podejmują działania w sferze kultury; uporządkowanie współpracy poprzez zapisany system, umożliwi podniesienie atrakcyjności oferty kulturalnej.

Zadanie 1: **Koordynacja działań podejmowanych w dziedzinie kultury przez różne podmioty.**

Zadanie 2: **Opracowanie zasad wspierania inicjatyw kulturalnych podejmowanych przez instytucje i osoby indywidualne.**

Zadanie 3: **Pozyskiwanie sojuszników na rzecz wzbogacania oferty kulturalnej.**

Zadanie 4: **Integracja środowiska poprzez imprezy kulturalne.**

CEL STRATEGICZNY 5:

KREOWANIE POLITYKI GMINNEJ OTWARTEJ NA SPORT I AKTYWNOŚĆ MIESZKAŃCÓW, UMOŻLIWIĄCEJ SAMOREALIZACJĘ I PEŁNE UCZESTNICTWO W ŻYCIU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.

Działania związane z uczestnictwem mieszkańców w życiu społecznym gminy oparte na aktywności obywatelskiej są działaniami rozwijającymi się, wymagającymi ścisłej współpracy, tak ze strony samorządu, jak i samych obywateli. Należy zatem dążyć do zwiększenia możliwości rozwoju współpracy między samorządem lokalnym, a organizacjami pozarządowymi oraz między nimi samymi.

Cel operacyjny 1:

Promowanie wolontariatu i dobroczynności w środowisku lokalnym.

Praca wolontariuszy oraz przekazywane dobrowolnie środki (finansowe, rzeczowe, usługi) mogą umożliwić lub przyspieszyć rozwiązywanie ważnych problemów społecznych. Celem w tym zakresie powinno być kształtowanie postaw aktywnych, w tym zwłaszcza poczucia współodpowiedzialności za rozwiązywanie istotnych problemów. Rozwój wolontariatu oraz dobroczynności będzie miał także pozytywny wpływ na poczucie integracji lokalnej społeczności.

Zadanie 1: **Utworzenie „Centrum Wolontariatu” (uwzględniające element biura pośrednictwa pracy dla wolontariuszy).**

Zadanie 2: **Realizacja programów edukacyjnych związanych z działaniami wolontarystycznymi.**

Cel operacyjny 2:

Tworzenie warunków dla rozwoju sportu i rekreacji.

Sport oraz aktywna rekreacja niesie ze sobą korzyści związane zarówno z poprawą stanu zdrowia mieszkańców, jak również wpływa na kształtowanie się wartości, integrację lokalnych społeczności, edukację młodzieży, kształtowanie aspiracji i wzorców sukcesu, tworzenie atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu. Działania w tym zakresie powinny ujmować zarówno tworzenie warunków dla rozwoju sportu (baza i zaplecze sportowe), jak i tworzenia struktur organizacyjnych (kluby, sekcje) oraz doskonalenia kadr trenerskich.

Zadanie 1: **Budowa zespołu sportowo – rekreacyjnego z krytą pływalnią.**

Zadanie 2: **Modernizacja istniejącej bazy sportowo – rekreacyjnej w mieście i gminie.**

Zadanie 3: **Rozbudowa bazy rekreacyjnej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie „Zalewu” w Nowej Dębie.**

Zadanie 4: **Kształcenie instruktorów i animatorów sportu i rekreacji.**

Zadanie 5: **Utworzenie funduszu stypendialnego za wybitne osiągnięcia sportowe i inicjatywy realizowane na rzecz sportu i rekreacji.**

Cel operacyjny 3:

Wspieranie inicjatyw lokalnych i rozwój organizacji pozarządowych w tym szczególnie grup samopomocowych.

Rozwój aktywności społecznej jest jednym z istotnych czynników rozwoju całej gminy. Istotne jest tutaj rozwijanie aktywności mieszkańców oraz zachęcanie do tworzenia stałych form i instytucji skupiających aktywność mieszkańców, podnoszenie jakości działania lokalnych instytucji, rozwijanie liderów społecznych. Ze względu na swe działania warto zwrócić szczególną uwagę na grupy samopomocowe (anonimowi alkoholicy, koła osób niepełnosprawnych, itp.), gdyż prowadzone przez nie działania zazwyczaj lepiej odpowiadają na problemy wybranych grup i skuteczniej rozwiązują problemy.

Zadanie 1: **Utworzenie „Forum Organizacji Pozarządowych i Inicjatyw Lokalnych” (Centrum Obsługi Organizacji Pozarządowych).**

Zadanie 2: **Opracowanie i realizacja rocznych programów współpracy Gminy Nowa Dęba z organizacjami pozarządowymi.**

Cel operacyjny 4:

Edukacja młodzieży i dorosłych w zakresie aktywności społecznej.

Czynnikiem silnie wpływającym na aktywność społeczną są postawy ukształtowane w młodości. Dlatego istotne jest wspieranie i edukacja w zakresie aktywności społecznej w trakcie edukacji szkolnej. Będzie to sprzyjało kształtowaniu postaw młodzieży oraz sprzyjało wyłanianiu liderów społecznych.

Zadanie 1: **Realizacja programów edukacyjnych w zakresie aktywności społecznej.**

Zadanie 2: **Utworzenie „Ośrodka Edukacji Obywatelskiej”.**

Cel operacyjny 5:

Ukierunkowywanie aktywności lokalnej na rozwiązywanie ważnych problemów społecznych.

Ze względu na zakres i zróżnicowanie problemów społecznych konieczne jest ukierunkowywanie aktywności lokalnej na rozwiązywanie istotnych problemów społeczności. Można przy tym wykorzystać możliwości instytucjonalne, jakie daje plan współpracy z organizacjami pozarządowymi, w którym corocznie powinny być określone obszary współpracy i priorytety w zakresie współpracy z organizacjami społecznymi.

Zadanie 1: **Monitoring i diagnozowanie problemów społecznych.**

Zadanie 2: **Opracowywanie rocznych programów rozwiązywania problemów społecznych.**

Zadanie 3: **Realizacja projektów ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych (wskazanych w rocznym programie).**

CEL STRATEGICZNY 6:

STWORZENIE WARUNKÓW DO PEŁNEJ I WSZECHSTRONNEJ OCHRONY ZDROWIA MIESZKAŃCOM GMINY.

Ze względu na wysoki priorytet zagadnień związanych z ochroną zdrowia należy realizować takie działania, które zapewnią mieszkańcom poczucie bezpieczeństwa w dziedzinie profilaktyki i ochrony zdrowia. W dużej części działania te są realizowane i wymagają tylko prowadzenia stałego monitoringu i szybkiego reagowania w przypadku pojawiania się sytuacji kryzysowych.

Cel operacyjny 1:

Wspieranie rozwoju i modernizacji szpitala w Nowej Dębie.

Odpowiedni rozwój i wyposażenie szpitala umożliwia poszerzenie i podnoszenie jakości oferty usług medycznych. Zapewnienie odpowiedniej bazy sprzętowej szpitala gwarantuje rozwój funkcjonujących podmiotów ochrony zdrowia. Szpital w Nowej Dębie ma znaczenie ponadlokalne i stanowi istotny element w bazie ekonomicznej gminy.

- Zadanie 1: **Działania na rzecz pozyskiwania sprzętu medycznego i wyposażania szpitala, pozyskiwanie pomocy z miast partnerskich.**
- Zadanie 2: **Udział w pracach na rzecz modernizacji i rozbudowy szpitala.**
- Zadanie 3: **Promowanie i pozyskiwanie działań wspierających starania o utrzymanie miejsc pracy.**
- Zadanie 4: **Organizowanie imprez ogólnopolskich wspierających zbiórkę środków finansowych na zakup sprzętu medycznego.**

Cel operacyjny 2:

Zwiększenie dostępności mieszkańców do usług medycznych.

Zapewnienie usług w ramach Podstawowej Opieki Zdrowotnej jest ustawowym zadaniem gminy. Obecnie realizowane jest to głównie poprzez lekarzy, stomatologów i higienistki szkolne funkcjonujące na kontraktach indywidualnych z NFZ (realizują to Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej i inne podmioty). Działania gminy w tym zakresie powinny dążyć do wyrównywania lokalnych dysproporcji w dostępie do POZ oraz ewentualne reagowanie na niekorzystne zjawiska, które mogą być wywołane nowymi rozwiązaniami systemowymi oraz czynnikami ekonomicznymi. Szybki kontakt z lekarzem przyczynia się do zwiększenia skuteczności leczenia i ogranicza koszty leczenia. Dlatego istotne jest zwiększenie dostępności pacjentów do specjalistycznych porad i badań.

- Zadanie 1: **Zapewnienie mieszkańcom opieki w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, stomatologii, opieki w miejscach wychowania i nauczania.**
- Zadanie 2: **Poprawa dostępności do lekarzy specjalistów poprzez tworzenie dogodnych warunków lokalowych.**
- Zadanie 3: **Wspieranie działań w tworzeniu i w przeprowadzaniu badań skriningowych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.**

Cel operacyjny 3:

Promowanie zdrowego stylu życia oraz profilaktyka uzależnień wśród mieszkańców gminy.

Działania w zakresie edukacji i kształtowania postaw mieszkańców mają istotny wpływ na zachowania i zwyczaje, które z kolei wpływają na stan zdrowia mieszkańców. Kształtowanie właściwych postaw będzie przyczyniało się do poprawy stanu zdrowia mieszkańców oraz ograniczało zagrożenia dla zdrowia. Szczególnie ważne jest tutaj oddziaływanie na młodzież, które umożliwi nie tylko zwiększenie wiedzy, ale także kształtowanie postaw młodzieży.

Zadanie 1: **Edukacja zdrowotna dzieci i młodzieży.**

Zadanie 2: **Organizowanie imprez i akcji popularyzujących zdrowy styl życia i przeciwdziałanie uzależnieniom.**

Zadanie 3: **Realizacja celów strategicznych Narodowego Programu Zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem placówek wychowawczych i oświatowych na wszystkich szczeblach nauczania i wychowania.**

Zadanie 4: **Stworzenie dostępu i wspieranie działań na rzecz osób niepełnosprawnych umożliwiających aktywne uczestnictwo w działalności sportowo-rekreacyjnej.**

Zadanie 5: **Stworzenie i realizacja programu likwidacji barier architektonicznych.**

Cel operacyjny 4:

Tworzenie form edukacji dotyczących umiejętności i zachowań prozdrowotnych.

Poprzez różnego rodzaju imprezy i akcje promujące zdrowy styl życia, możliwe jest oddziaływanie na postawy mieszkańców miasta. Wymaga to podejmowania inicjatyw trafiających do potencjalnych odbiorców oraz zapewnienie odpowiedniej atrakcyjności i skuteczności realizowanych działań.

Zadanie 1: **Edukacja mieszkańców na rzecz pomocy osobom niedołączonym, chorym, niepełnosprawnym.**

Zadanie 2: **Edukacja mieszkańców w zakresie udzielania pierwszej pomocy medycznej.**

Zadanie 3: **Kształtowanie zachowań ludności w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia.**

3. OBSZAR EKOLOGICZNY

DZIAŁANIA PROEKOLOGICZNE NA TERENIE GMINY

Działania proekologiczne to obszar działań gminy i społeczności lokalnej, dzięki któremu możemy żyć w dobrym środowisku, co staje się jednocześnie atutem dla rozwoju i zakładania nowych firm w gminie Nowa Dęba. Chcemy dążyć do przypisania gminie marki: ekologiczna.

CEL STRATEGICZNY 1:

EDUKACJA EKOLOGICZNA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Podstawą wszelkich działań ekologicznych jest dostarczenie wiadomości mieszkańcom na ich temat. Ich brak może być może być kosztowny, ale i zgubny dla środowiska. Dlatego proponuje się wdrażanie programów skierowanych zarówno do dzieci, dorosłych, jak też i podmiotów gospodarczych.

Cel operacyjny 1:

Szkolenia proekologiczne dla przedsiębiorców i instytucji.

Realizacja tego programu ma pomóc firmom w poszukiwaniu informacji o działalności w ekologicznych warunkach, w poszukiwaniu funduszy wspierających inwestowanie w ekologiczne formy działalności.

Zadanie 1: **Stworzenie systemu przekazywania informacji o szkoleniach ekologicznych.**

Zadanie 2: **Organizowanie szkoleń dla przedsiębiorców i instytucji z zakresu przepisów ochrony środowiska.**

Zadanie 3: **Organizacja szkoleń dla firm z zakresu pozyskiwania środków na zadania proekologiczne.**

Cel operacyjny 2:

Propagowanie programów ekologicznych wśród dzieci i młodzieży.

Wychowanie ekologiczne dzieci i młodzieży to inwestowanie w przyszłych, świadomych swego otoczenia obywateli. Ponadto przez dzieci i młodzież będzie można docierać z informacjami do dorosłych.

Zadanie 1: **Udział szkół w programach, akcjach i konkursach proekologicznych.**

Zadanie 2: **Kontynuacja programów edukacyjnych dotyczących selektywnej zbiórki odpadów.**

Cel operacyjny 3:

Kształtowanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców miasta i gminy.

Edukacji ekologicznej nigdy nie jest dużo, ponieważ nie udało się jeszcze osiągnąć tak wysokiej świadomości mieszkańców, by z naszego otoczenia znikły dzikie wysypiska, zaśmiecone ulice, zdeptane trawniki. Należy więc podejmować starania o upiększenie naszego otoczenia, które nie musi być szare i bez wyrazu.

Zadanie 1: **Podejmowanie cyklicznych akcji informacyjno-edukacyjnych.**

Zadanie 2: **Organizacja konkursów o tytuł „Czystej i bezpiecznej zagrody”, „Ładnej działki”, „Najładniej ukwieconego balkonu”.**

Cel operacyjny 4:

Propagowanie ekologicznych form działalności rolniczej.

Dla naszych rolników szansą na poprawę swego bytowania stać się może rolnictwo ekologiczne, zagospodarowanie nieużytków pod uprawy energetyczne.

Zadanie 1: **Szkolenia i doradztwo dla rolników na temat paliw odnawialnych i zalesień gruntów.**

Zadanie 2: **Wdrażanie pilotażowego programu rozwoju plantacji wierzby energetycznej przez rolników indywidualnych.**

Zadanie 3: **Szkolenia dla rolników na temat prowadzenia gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych.**

Zadanie 4: **Dostarczanie rolnikom informacji o możliwościach wsparcia ich działań środkami pomocowymi.**

CEL STRATEGICZNY 2:

TWORZENIE SYSTEMU OCHRONY ŚRODOWISKA PRZED ZAGROŻENIAMI

W gminie prowadzone są działania chroniące środowisko przed zagrożeniami. Należy w dalszym ciągu podejmować działania, które będą chronić nasze otoczenie przed degradacją.

Cel operacyjny 1:

Uporządkowany system gospodarki ściekowej i wodnej.

Budowa kanalizacji w sołectwach będzie chronić wody przed zanieczyszczeniami, ale także stwarzać warunki dla rozwoju małej przedsiębiorczości we wsiach. To także działania chroniące gminę przed lokalnymi podtopieniami, powstającymi także poprzez nieuregulowany system melioracyjny.

- Zadanie 1: **Budowa kanalizacji sanitarnej w wsiach i na obrzeżach miasta.**
- Zadanie 2: **Budowa kanalizacji burzowej w mieście i w wybranych miejscach w sołectwach.**
- Zadanie 3: **Dążenie do skomunalizowania ujęcia wody w Nowej Dębie.**
- Zadanie 4: **Podjęcie współpracy z sąsiednimi gminami w celu zwiększenia bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę.**
- Zadanie 5: **Uporządkowanie gospodarki wodnej w zlewni rzek Dęba i Trześniówka.**

Cel operacyjny 2:

Gminny program zagospodarowania odpadów.

Najważniejszym problemem w tej kategorii jest zamknięcie w najbliższym czasie wysypiska, na które gmina odprowadza swoje odpady komunalne. Należy przygotować się do jego rozwiązania.

- Zadanie 1: **Opracowanie i wdrożenie programu dotyczącego czystości i porządku w gminie.**
- Zadanie 2: **Opracowanie i wdrożenie programu gospodarki odpadami na terenie gminy.**
- Zadanie 3: **Rozwój selektywnej zbiórki odpadów na obszarach zabudowy jednorodzinnej.**
- Zadanie 4: **Udział w ponadgminnym projekcie utylizacji odpadów.**
- Zadanie 5: **Wdrażanie zorganizowanego systemu utylizacji odpadów niebezpiecznych.**
- Zadanie 6: **Likwidacja „dzikich” wysypisk śmieci.**

Cel operacyjny 3:

Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza.

Duże postępy w tej dziedzinie zostały zrobione na terenie miasta. Należy jeszcze dążyć do ograniczania emisji spalin w niektórych firmach i instytucjach oraz na terenie sołectw. Promować się będzie używanie paliw odnawialnych i do tego przystosowanych kotłów.

- Zadanie 1: **Promowanie kotłowni na paliwa odnawialne w mieście i we wsiach.**

Zadanie 2: **Wymiana uciążliwych kotłowni na ekologiczne w instytucjach i gospodarstwach indywidualnych.**

Zadanie 3: **Przebudowa dróg gminnych z kierunku nawierzchni bitumicznych.**

Cel operacyjny 4:

Ograniczenie hałasu.

Dążenie do tego celu ma doprowadzić do ograniczenia hałasu dochodzącego z drogi krajowej Nr 9 i z poligonu (trasy nalotu helikopterów, terminy strzelań).

Zadanie 1: **Utrzymywanie właściwych parametrów nawierzchni dróg.**

Zadanie 2: **Tworzenie ciągów zieleni w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu.**

Zadanie 3: **Współpraca z dowództwem poligonu w zakresie ograniczania jego uciążliwości.**

Cel operacyjny 5:

Tworzenie systemu zintegrowanej reakcji w sytuacjach kryzysowych

Ponieważ przez gminę przebiegają ważne szlaki komunikacyjne, funkcjonują zakłady wykorzystujące uciążliwe substancje, odbywają się strzelania na obszarze leśnym, powinniśmy być przygotowani na reakcję w przypadku zdarzeń groźących katastrofami ekologicznymi.

Zadanie 1: **Stworzenie systemu współpracy służb i inspekcji na wypadek zagrożeń dla środowiska.**

CEL STRATEGICZNY 3:

WYKORZYSTANIE TURYSTYCZNYCH I REKREACYJNYCH WALORÓW PRZYRODNICZYCH GMINY

Gmina posiada ciekawe walory przyrodnicze, które mogą być wykorzystywane turystycznie i rekreacyjnie (lasy, stawy, zbiorniki wodne, „zwałkę”). Z walorów tych mogą korzystać zarówno mieszkańcy, jak i przyjezdni.

Cel operacyjny 1:

Dążenie do objęcia wybranych terenów przyrodniczych programami ich ochrony.

Ujęcie stawów programem NATURA 2000, ochrona innych ostoi ptasich, może być walorem promocyjnym dla gminy, a jednocześnie przyciągnąć na ten teren wielu chętnych do obcowania z ciekawą przyrodą.

Zadanie 1: **Podjęcie działań zmierzających do ujęcia stawów w Budzie Stałowskiej programem NATURA 2000.**

Zadanie 2: **Podjęcie działań zmierzających do objęcia ochroną ostoi siedliskowych ptactwa chronionego.**

Cel operacyjny 2:

Zagospodarowanie turystyczne potencjalnych terenów rekreacyjnych na terenie gminy.

Gmina posiada ciekawe tereny, które można i należy wykorzystać do rekreacji. Służyć temu będą ścieżki dydaktyczne, szlaki turystyczne, zagospodarowanie zwałowiska posiarkowego.

Zadanie 1: **Zaprojektowanie i wykonanie ścieżek pieszych i tras rowerowych po terenie gminy, uwzględniających specyfikę jej obszarów.**

Zadanie 2: **Dokończenie procesu przywracania funkcji rekreacyjnej Zalewu i terenu przyległego w Nowej Dębie.**

Zadanie 3: **Stworzenie warunków dla inwestorów do zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego terenów wokół zbiornika „Machów i zwałowiska posiarkowego.**

CEL STRATEGICZNY 4:

PROMOWANIE WALORÓW ŚRODOWISKOWYCH GMINY

Są to działania prowadzące do pokazania gminy, jako przyjaznej człowiekowi i środowisku.

Cel operacyjny 1:

Promowane działań proekologicznych gminy.

Należy w dalszym ciągu dążyć do wykreowania marki gminy, jako ekologicznej. A to winno przekładać się na podejmowanie decyzji przez potencjalnych inwestorów, poszukujących takich miejsc, o ich wyborze.

Zadanie 1: **Opracowanie i wdrożenie programu ochrony środowiska.**

Zadanie 2: **Informacja o działaniach proekologicznych gminy na łamach lokalnych mediów oraz w „Naszych Sprawach”.**

Zadanie 3: **Wydawanie folderów promujących walory środowiskowe gminy.**

Zadanie 4: **Udział w konkursach ekologicznych.**

Cel operacyjny 2:

Promowanie roślin energetycznych i odnawialnych źródeł energii

Działania te mają być skierowane do naszych rolników. Mają pokazywać możliwość zagospodarowania nieużytków dla celów gospodarczych.

Zadanie 1: **Organizowanie sympozjów, pokazów i szkoleń poświęconych uprawom roślin energetycznych i odnawialnych źródeł energii.**

Zadanie 2: **Wydawanie materiałów informacyjno-szkoleniowych skierowanych do potencjalnych producentów i użytkowników.**

V. MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

1. MONITOROWANIE

Monitoring to obserwacja procesów rozwoju gminy, prowadzona w celu możliwie szybkiego podejmowania działań, stanowiących reakcję na rozwój powyższych zjawisk.

Konieczność prowadzenia monitoringu wynika z następujących przesłanek:

- strategię wdrażać będą różne podmioty, wobec których samorząd gminny winien pełnić rolę koordynującą i inspirującą;
- nieuchronności rozbieżności między przyjętymi w strategii celami działań, a faktycznymi skutkami tych działań.

System monitorowania swym zakresem musi objąć następujące sfery:

- sytuację społeczno-gospodarczą, w tym uwarunkowania rozwoju,
- realizację priorytetów rozwoju, celów strategicznych i programów,
- realizację konkretnych projektów.

Monitoring strategii jest elementem koniecznym aktywnej realizacji strategii zrównoważonego rozwoju. Umożliwia on stwierdzenie, czy strategia realizowana jest prawidłowo oraz czy założenia, na których ją oparto, nie uległy zmianie.

Do zadań Burmistrza Miasta i Gminy Nowa Dęba będzie należało ustalić w wyniku konsultacji jednostki, instytucje, organizacje, które będą wdrażać zadania do realizacji oraz osoby, które będą odpowiedzialne za koordynację zadań na poziomie celów strategicznych.

System monitorowania musi opierać się określonej sprawozdawczości. Muszą zostać określone konkretne rodzaje raportów i ich częstotliwość, w zależności od analizowanej problematyki (np. roczne).

- Każdy program powinien posiadać kartę oceny realizacji. Karta oceny konstruowana jest na początku opracowywania programu. Karta oceny realizacji powinna zawierać planowane efekty realizacji w postaci wskaźników ilościowych takich jak: czas realizacji, liczba osób korzystających, planowane efekty inwestycyjne, itp. Jednocześnie osoba odpowiedzialna za realizację programu operacyjnego przedstawia terminy zbierania informacji niezbędnych do wypełnienia karty oceny realizacji.
- Bieżąca ocena powinna pozwolić na natychmiastowe dostosowywanie programów operacyjnych lub ich elementów do zmieniających się warunków zewnętrznych (zmiana partnerów, inne źródła finansowania, zmiana zadań).
- Odpowiedzialność za prowadzenie procedury monitoringu spoczywa na osobach realizujących poszczególne cele strategiczne.
- Zatwierdzania kart ocen dokonują koordynatorzy poszczególnych celów strategicznych zgodnie z przypisaniem programu operacyjnego.

- Podstawowe dane niezbędne do opracowania sprawozdań z oceny realizacji, koordynatorzy programów uzyskiwać będą od osób odpowiedzialnych za wykonanie zadań.

Karty oceny składane będą do Burmistrzowi Miasta i Gminy Nowa, który po ich opracowaniu przekazuje raz w roku raport o realizacji strategii komisji Rady Miejskiej koordynującej monitoring i ewaluację Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Nowa Dęba. Wnioski wynikające z analizy realizacji programów operacyjnych będą prezentowane na sesji strategicznej dotyczącej ewaluacji Strategii.

W ramach realizacji konkretnych zadań jednostki koordynujące ich realizację wypełniać będą również karty realizacji zadań, w których ujęte zostaną projekty, mające odniesienie do przyjętego Planu Rozwoju Lokalnego gminy.

2. EWALUACJA STRATEGII

Ewaluacja (ocena) - jest to procedura polegająca na badaniu przyczyn rozbieżności między zaplanowanymi efektami a rzeczywistymi (na podstawie kart oceny realizacji), z jednoczesnym płynnym wprowadzaniem tych zmian, które mają na celu dostosowanie strategii (jej programów operacyjnych) do określonych wymagań (na przykład mieszkańców lub okoliczności zewnętrznych).

KTO?

Ewaluacji strategii dokonywać się będzie poprzez:

- analizę poszczególnych kart ocen realizacji projektów/zadań i bieżące reagowanie na zmieniające się warunki – dokonywać tego będzie Burmistrz Miasta i Gminy;
- coroczny przegląd realizacji strategii na sesji Rady Miejskiej. Sesja ta, mająca charakter sesji strategicznej, wprowadzać będzie zmiany w Strategii Zrównoważonego Rozwoju. Uczestnikami sesji strategicznej, poza radnymi, będą również uczestnicy Komitetu Rozwoju Społeczno-Gospodarczego oraz nowi członkowie (w zależności od potrzeb);
- współpracę komisji koordynującej monitoring i ewaluację strategii z właściwymi komisjami branżowymi Rady Miejskiej przy ocenie realizacji programów operacyjnych oraz wprowadzaniu zmian (współpraca o charakterze pomocy organizacyjnej – dostarczanie informacji, przygotowywanie raportów, udział w sesjach i posiedzeniach Komisji Rady Miejskiej).

Głównym koordynatorem monitoringu i ewaluacji będzie wyznaczona Komisja Rady Miejskiej w Nowej Dębie.

Podczas dorocznej sesji strategicznej przedstawiany będzie stopień realizacji strategii. Jednocześnie będzie możliwość propozycji i wprowadzania tych projektów/zadań lub programów operacyjnych, które zyskały akceptację właściwych Komisji.

Sesja Rady Miejskiej dotycząca strategii powinna wyprzedzać sesje dotyczące projektowania budżetu gminy, wskazując kierunki prac nad budżetem.

KIEDY?

- Proponuje się, aby bieżąca ocena realizacji strategii (monitoring) była dokonywana przez branżowe komisje Rady Miejskiej raz w roku
- Sesja strategiczna będzie się odbywała raz w roku w terminie do 15 listopada.

VI. OSOBY UCZESTNICZĄCE W PRACACH NAD STRATEGIĄ

1. KOMITET ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY NOWA DĘBA

Przedsiębiorcy

1. Wiesław Domański, przewodniczący Komitetu, PPHU DOMAN,
2. Marian Piechota, szef Biura Obsługi Spółki Zakładów Metalowych DEZ-AMET S.A.
3. Wiesław Nowak, prezes Zarządu Spółdzielni Inwalidów „Zjednoczenie”
4. Paweł Buś, przedsiębiorca
5. Jan Drozd, prezes Zarządu PSS SPOŁEM
6. Marian Lis, Prezes Zarządu PGKiM Nowa Dęba
7. Edward Placek, Firma Handlowa „Placek”
8. Paweł Grzęda, prezes Zarządu BEGG Sp. z o.o.
9. Józef Laskowski, dyrektor SANFARM Sp. z o.o.

Institucje

10. Sławomir Gospodarczyk, komendant Komisariatu Policji w Nowej Dębie
11. Wiesława Barzycka, dyrektor SPZZOZ w Nowej Dębie
12. Andrzej Wójciak, zastępca Nadleśniczego Nadleśnictwo Buda Stalowska
13. Teresa Huńka, zastępca dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnobrzegu

Organizacje pozarządowe

14. Jerzy Sudoł, wicestarosta tarnobrzegi, prezes Zarządu NTSK
15. Zygmunt Żołądź, prezes Zarządu Stowarzyszenia WSPARCIE
16. Jerzy Lubera, prezes Zarządu BRMND

Sołtysi

17. Józef Sadecki, sołtys sołectwa Tarnowska Wola
18. Władysław Flis, przewodniczący Zarządu os. Dęba

Radni

19. Stanisław Zbyrad, wiceprzewodniczący Rady Miejskiej
20. Wojciech Serafin, przewodniczący Komisji Gospodarki Przestrzennej i Inwestycji
21. Kazimierz Skimina, przewodniczący Komisji Budżetowej
22. Maria Mroczek, z-ca przewodniczącego Komisji Oświaty, Kultury, Zdrowia i Sportu
23. Stanisław Skimina, przewodniczący Komisji Oświaty, Kultury, zdrowia i Sportu

Urzednicy i instytucje samorządowe

24. Aleksander Mokrzycki, główny specjalista ds. infrastruktury UMiG

25. Marek Czerwiec, kierownik Referatu Inwestycji i Gospodarki Nieruchomościami UMiG
26. Krzysztof Michałów, z-ca burmistrza
27. Wiesław Ordon, sekretarz gminy
28. Leszek Mirowski, kierownik MG-OPS w Nowej Dębie
29. Dariusz Siudem, dyrektor SP 3 w Nowej Dębie

Instytucje

30. Agnieszka Dudek-Markowicz, dyrektor DPS w Nowej Dębie
31. Marek Indyk, dyrektor Oddziału ARP S.A. w Tarnobrzegu,
32. Zygmunt Kamiński, dyrektor Oddziału Banku Spółdzielczego w Nowej Dębie

2. ZESPÓŁ ZADANIOWY

Grupa społeczna

1. Renata Bał, BOJS w Nowej Dębie
2. Marzenna Bogdan, UMiG
3. Alicja Suska, SOK w Nowej Dębie
4. Adam Szurgociński, UMiG
5. Zbigniew Wolwowicz, G1 w Nowej Dębie
6. Julian Zięba, dyrektor SOSiR w Nowej Dębie

Grupa gospodarcza:

1. Barbara Duda, UMiG
2. Alicja Furgał, UMiG
3. Andrzej Kołomycew, UMiG
4. Marek Pabian, PGKiM

Grupa proekologiczna:

1. Witold Bał, UMiG
2. Wanda Kopec, UMiG
3. Tadeusz Plaskota, PGKiM Nowa Dęba
4. Ewa Rozenbajgier, UMiG

3. OSOBY ZAPROSZONE DO WSPÓŁPRACY

1. Elżbieta Kozłowska, dyrektor ZS 1
2. Małgorzata Franecka, dyrektor ZS 2
3. Ewa Jaworska, dyrektor Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej
4. Elżbieta Hodór, Międzyszkolna Komisja NSZZ „Solidarność”
5. Kazimierz Wąsik, Zarząd Oddziału ZNP
6. Andrzej Chejzdrał, przewodniczący rady
7. Józef Czekalski, burmistrz

4. MODERATORZY

1. Marcin Flis
2. Wiesław Ordon, pełnomocnik Burmistrza Miasta i Gminy ds. strategii

3. Piotr Pastuła
4. Zygmunt Żołądź

5. SŁOWNIK SKRÓTÓW

ARP	Agencja Rozwoju Przemysłu
BRMND	Bractwo Rycerskie Miasta Nowa Dęba
Burmistrz	Burmistrz Miasta i Gminy Nowa Dęba
DPS	Dom Pomocy Społecznej
G1	Gimnazjum nr 1 w Nowej Dębie
KRSG	Komitet Rozwoju Społeczno-Gospodarczego
NTSK	Nowodębskie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne
M-G OPS	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
PGKiM	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o.
Rada Miejska	Rada Miejska w Nowej Dębie
SOK	Samorządowy Ośrodek Kultury
SOSiR	Samorządowy Ośrodek Sportu i Rekreacji
SP3	Szkoła Podstawowa nr 3 w Nowej Dębie
TSSE – Nowa Dęba	Tarnobrzaska Specjalna Strefa Ekonomiczna – podstrefa Nowa Dęba
UMiG	Urząd Miasta i Gminy Nowa Dęba
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
ZS1	Zespół Szkół nr 1 w Nowej Dębie
ZS2	Zespół Szkół nr 2 w Nowej Dębie

VII. KRONIKA STRATEGII

30 czerwca 2004	Podjęcie uchwały przez Radę Miejską o przystąpieniu do aktualizacji Strategii Rozwoju Gospodarczego Gminy.
26 sierpnia 2004	Powołanie przez Radę Miejską Komitetu Rozwoju Społeczno-Gospodarczego.
22 września 2004	Powołanie zarządzeniem przez Burmistrza Miasta i Gminy Zespołu Zadaniowego i Pełnomocnika ds. Strategii Zrównoważonego Rozwoju.
Sierpień-wrzesień 2004	Opracowanie Profilu Społeczno-Gospodarczego Gminy.
6 października 2004	I spotkanie KRSG – prezentacja realizacji dotychczasowej strategii, uwag i wniosków z Profilu, analiza SWOT gminy, określenie priorytetów rozwoju gminy, analiza SWOT w obszarach priorytetowych.
20 października 2004	II spotkanie KRSG – aktualizacja wizji gminy, określenie celów strategicznych i operacyjnych.
27 października 2004	Spotkanie grupy roboczej w obszarze społecznym – określenie celów operacyjnych
3 listopada 2004	III spotkanie KRSG – określenie zadań w obszarach problemowych
Grudzień 2004	IV spotkanie KRSG – przyjęcie ostatecznej wersji Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Nowa Dęba; podsumowanie prac związanych z przygotowaniem strategii.
Grudzień 2004	Przyjęcie strategii przez Radę Miejską.

VIII. ZAŁĄCZNIKI

- 1) Profil Społeczno-Gospodarczy Gminy Nowa Dęba, stanowiący odrębny dokument.
- 2) Karta oceny celu operacyjnego (programu).
- 3) Karta realizacji zadania.

Karta oceny celu operacyjnego (programu)

Załącznik nr 2

Nazwa ocenianego programu operacyjnego			
Cel strategiczny			
Najważniejsze zagadnienie			
Planowane efekty	Osiągnięte efekty	Przyczyny odchyleń	Propozycje działań
Opis	Opis	Opis	Opis

Karta realizacji zadania

Załącznik nr 3

CEL STARTEGICZNY		(Nazwa celu)			
Cel operacyjny		(Nazwa celu)		Numer celu	
Zadanie		(Nazwa zadania)		Numer zadania	
Cele realizacji zadania					
Czas realizacji	(lata)	Łączny koszt realizacji	(w zł)	Jednostka koordynująca	(Nazwa jednostki)
Projekty w ramach zadania		Czas realizacji	Koszt realizacji	Źródła finansowania	
Miary wykonania projektów					